

D
elimitacja

w kierunku
**Gminnego
Programu
Rewitalizacji**

Gmina
Gorzów Śląski

Gorzów Śląski 2023

**DIAGNOZA SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU
REWITALIZACJI DLA GMINY
GORZÓW ŚLĄSKI**

GORZÓW ŚLĄSKI 2023

AUTORZY OPRACOWANIA

Opracowanie powstało dzięki zespołowi specjalistów **Opolskiego Centrum Zarządzania Projektami**, w składzie:

mgr Artur Glenc

dr Wojciech Rogala

mgr **Katarzyna Moga** - koordynator zespołu

mgr inż. Katarzyna Oszańca

dr inż. Łukasz Dymek

dr Anna Romaniewska

Adam Rogala

Zespół autorski wspierali pracownicy **Urzędu Gminy w GORZOWIE ŚLĄSKIM** oraz **gminnych jednostek organizacyjnych**.

Opolskie Centrum Zarządzania Projektami Sp. z o.o.
ul. Technologiczna 2
45-839 Opole
e-mail: biuro@oczp.pl
www.oczp.pl

Gmina
Gorzów Śląski

Gmina Gorzów Śląski
ul. Wojska Polskiego 15
46-310 Gorzów Śląski,
e-mail: <https://gorzowslaski.pl/>
<https://gorzowslaski.pl/>

Spis treści

Wprowadzenie	7
1 Metodyka prac i logika dokumentu	8
Metodyka prac	8
Logika dokumentu	9
2 Charakterystyka kluczowych obszarów gminy	11
Informacje podstawowe	11
Obszar społeczny	12
Obszar gospodarczy	18
Obszar środowiskowy	21
3 Delimitacja obszaru zdegradowanego	25
Podział gminy Gorzów Śląski na jednostki analityczne	25
Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy	26
Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego	29
Obszar społeczny	31
Obszar gospodarczy	36
Obszar środowiskowy	37
Obszar przestrzenno-funkcjonalny	39
Obszar techniczny	41
Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	42
4 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	43
Spis tabel	47
Spis rysunków	48

Wprowadzenie

Diagnoza to proces analizy, badania i oceny określonej sytuacji, problemu lub stanu rzeczy w celu zrozumienia jego przyczyn, charakterystyki i konsekwencji. W kontekście opracowywania programu rewitalizacji, diagnoza odgrywa niezwykle ważną rolę. Polega ona na szczegółowym badaniu i analizie danego obszaru, społeczności lub problemu, który ma być poddany rewitalizacji. Celem diagnozy jest zrozumienie obecnej sytuacji, wykrycie problemów, potrzeb i wyzwań oraz identyfikacja przyczyn degradacji czy trudności, z którymi się boryka.

W niniejszym opracowaniu przedstawiamy delimitację obszaru zdegradowanego, który wymaga interwencji rewitalizacyjnych. Celem jest identyfikacja konkretnego obszaru, który charakteryzuje się negatywnymi zmianami społecznymi, gospodarczymi, środowiskowymi, funkcjonalno-przestrzennymi lub technicznymi, w wyniku których jakość życia i warunki rozwoju w tym obszarze uległy pogorszeniu. W ramach diagnozy zbierane i przetwarzane są informacje, dane statystyczne, przeprowadzane są badania terenowe, przeprowadzane są konsultacje z mieszkańcami, organizacjami społecznymi i innymi zainteresowanymi stronami. Analizuje się również dokumenty planistyczne, raporty i inne dostępne materiały.

Poprzez zidentyfikowanie obszaru zdegradowanego, możemy skoncentrować nasze wysiłki na realizacji odpowiednich projektów i działań, które będą sprzyjać ożywieniu i poprawie jakości życia w tej części naszej społeczności. Na podstawie zebranych danych i analizy diagnozy, tworzy się kompleksowy obraz sytuacji i stanu obszaru, który jest podstawą do opracowania strategii i działań rewitalizacyjnych. Poprzez skoordynowane działania i zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron, wierzymy, że dążymy do odwrócenia niektórych negatywnych procesów i przywrócenia obszaru do stanu pełnego potencjału rozwojowego, tworząc przyjazne oraz atrakcyjne środowisko dla mieszkańców oraz przyciągając inwestycje, a także rozwój lokalnej społeczności.

Rafał Kotarski
Burmistrz Gminy

1 Metodyka prac i logika dokumentu

Metodyka prac

Gminny Program Rewitalizacji (GPR) to program prowadzony przez gminy w całym kraju, mający na celu promowanie rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich poprzez poprawę jakości życia mieszkańców i rozwój lokalnej społeczności. GPR priorytetowo traktuje potrzeby lokalnej społeczności i ma na celu zaangażowanie mieszkańców w proces rewitalizacji. Proces ten ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców danego obszaru, zarówno pod względem materialnym, jak i społecznym czy kulturowym. Innymi słowy celem rewitalizacji jest przywrócenie obszarowi jego dawnej świetności oraz zapewnienie mieszkańcom lepszych warunków życia.

GPR jest umocowany prawnie w ustawie o rewitalizacji, która nakłada szereg obowiązków związanych z prowadzeniem projektów związanych z rewitalizacją miejską i wiejską. Najczęściej działania opisane w GPR polegają na takich pracach jak remonty budynków publicznych, poprawie infrastruktury drogowej, tworzeniu parków i terenów zielonych oraz rozwijaniu obiektów kulturowych i rekreacyjnych. Oprócz działań w wymiarze infrastrukturalnym, rewitalizacja może dotyczyć także innych wymiarów. Przykładowo, rewitalizacja może obejmować działania w sferze społecznej, takie jak wprowadzanie programów edukacyjnych i kulturalnych, tworzenie nowych miejsc pracy i promowanie przedsiębiorczości. Ponadto, rewitalizacja może mieć na celu poprawę jakości życia mieszkańców poprzez rozwijanie zielonych obszarów, tworzenie nowych miejsc rekreacji i kultury oraz zachęcanie do działań sportowych i aktywności fizycznej.

Choć często programy rewitalizacji są kojarzone głównie z obszarami miejskimi, wiejskie obszary również mogą być poddawane procesom degradacji i wymagają interwencji. Opracowanie gminnego programu rewitalizacji dla gminy wiejskiej może pomóc w identyfikacji problemów, z którymi się boryka, oraz wyzwań w realizacji strategii rozwoju. Może to obejmować modernizację infrastruktury wiejskiej, odnowę zabudowy, poprawę dostępu do usług publicznych, rozwój lokalnej gospodarki czy wspieranie działań społeczności wiejskiej. Program rewitalizacji może także przyczynić się do ożywienia życia społeczno-gospodarczego w gminie wiejskiej poprzez tworzenie miejsc pracy, zachęcanie do lokalnych przedsiębiorstw i usług, a także poprawę warunków życia i atrakcyjności dla mieszkańców. Może również skierować uwagę na ochronę środowiska naturalnego, rozwijanie turystyki wiejskiej, promowanie kultury lokalnej i tradycji.

Na mocy obowiązujących przepisów prawa proces powstania Gminnego Programu Rewitalizacji poprzedzony jest opracowaniem diagnostycznym wykorzystującym badania i analizy, który pozwala na zidentyfikowanie występowania na terenie gminy obszarów większego nasilenia problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. W konsekwencji zarejestrowania zjawisk niepożądanych możliwe jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego. Jeżeli natężenie zjawisk niepożądanych nie koncentruje się na ograniczonej części gminy i dotyczy znacznej części lub całości, to zakłada się, że nie jest możliwe wyznaczenie terenu zdegradowanego. W przeciwnym wypadku, tj. kiedy zjawiska negatywne dotyczą tylko części gminy możliwe jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego i w ramach jego możliwe jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Obszar taki będzie w dalszej kolejności przedmiotem prac interwencyjnych zarówno w sferze infrastrukturalnej jak również społecznej. Ważnym uwarunkowaniem ustawowym wyznaczającym wartości graniczne wskazanego obszaru rewitalizacji jest powierzchnia, która nie może być większa jak 20% gminy oraz liczba ludności, która nie może przekraczać 30% mieszkańców gminy. Przedmiotowe opracowanie prezentuje sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji stając się tym samym podstawą do podjęcia stosownych uchwał oraz w jej następstwie do realizacji prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji.

Logika dokumentu

W celu zrozumienia pełnego zakresu procesu rewitalizacji, istotne jest poznanie i wyjaśnienie kluczowych pojęć związanych z przedsięwzięciem, do których należą rewitalizacja, obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji.

Rewitalizacja jest kompleksowym procesem przekształcania obszarów zdegradowanych, które znalazły się w stanie kryzysowym. Jest to inicjatywa skupiająca się na integrowanych działaniach, które obejmują lokalną społeczność, przestrzeń i gospodarkę. Przebiega na konkretnym obszarze i jest prowadzona przez zainteresowane strony rewitalizacji, zgodnie z gminnym programem rewitalizacji¹.

Za obszar zdegradowany uznaje się przestrzeń gminy, która charakteryzuje się kryzysowym stanem, spowodowanym koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość oraz wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z ustawą o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, może zostać określony jako obszar zdegradowany. Dodatkowo, występowanie co najmniej jednego z poniższych negatywnych zjawisk wskazuje na ten degradowany obszar²:

- Aspekt gospodarczy - obejmujący niski poziom przedsiębiorczości i słabą kondycję lokalnych przedsiębiorstw;
- Aspekt środowiskowy - związany z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecnością substancji stanowiących zagrożenie dla zdrowia i środowiska;
- Aspekt przestrzenno-funkcjonalny - obejmujący niewystarczającą infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług, niedostosowanie urbanistyczne do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych;
- Aspekt techniczny - obejmujący degradację stanu technicznego budynków, w tym mieszkalnych, oraz brak funkcjonalności technicznych rozwiązań umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, zwłaszcza pod względem energooszczędności, ochrony środowiska i zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Z kolei, obszar rewitalizacji stanowi całość lub część przestrzeni obszaru zdegradowanego, który cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk zaliczanych do obszarów społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego oraz technicznego. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic³.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski została podzielona na 4 części. Pierwsza część stanowi wprowadzenie, w którym wyróżnione zostały metodyka prac, wyjaśnienie podstawowych pojęć związanych z procesem rewitalizacji oraz struktura dokumentu.

Część druga stanowi ogólną charakterystykę gminy Gorzów Śląski, z szczególnym wyróżnieniem obszarów społecznego, gospodarczego oraz środowiskowego.

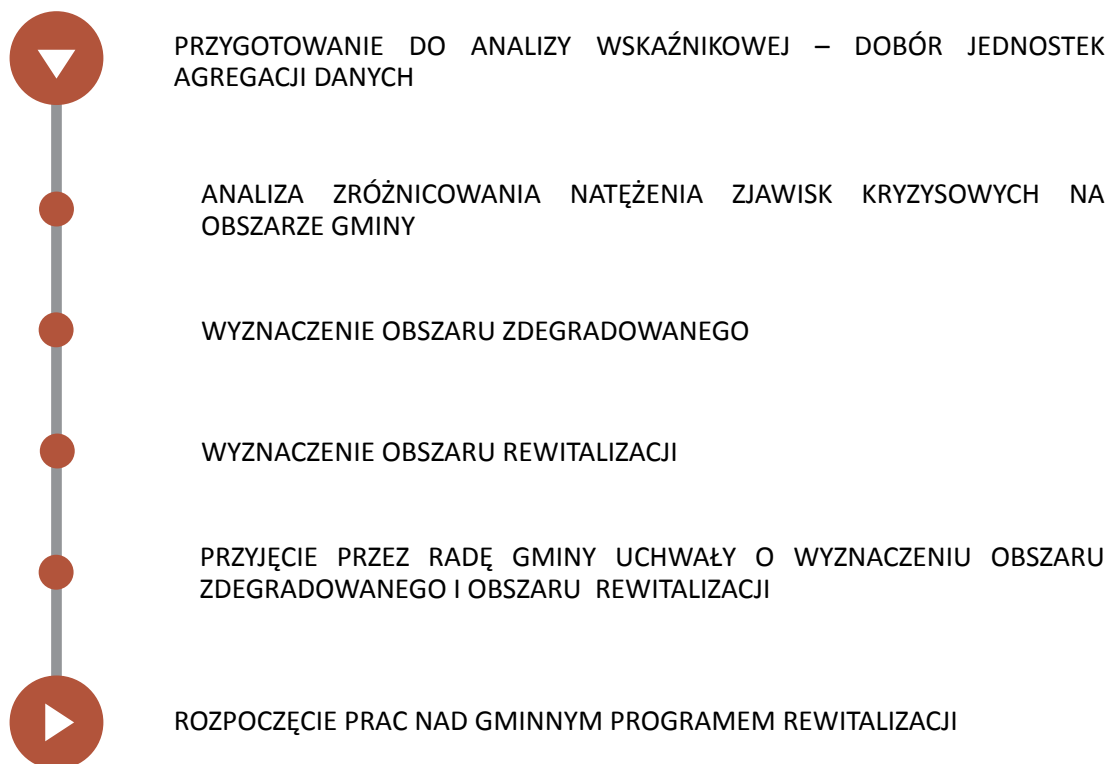
Trzecia część obejmuje aspekty związane z wyznaczeniem obszaru zdegradowanego na terenie gminy Gorzów Śląski. W tym fragmencie zostały zaprezentowane założenia metodyczne, podział gminy na jednostki analityczne dobór wskaźników służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, a także zostały przedstawione wyniki poszczególnych wskaźników oraz ustandaryzowanych wartości dla poszczególnych obszarów funkcyjnych. Natomiast ostatnia część diagnozy stanowi proces wyznaczenia obszaru rewitalizacji wewnątrz obszaru zdegradowanego.

¹ Opracowanie na podstawie Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 485.).

² Tamże.

³ Tamże.

Rysunek 1. Plan wyznaczenia obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Delimitacja krok po kroku*, Instytut Rozwoju Miast, wyd. Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

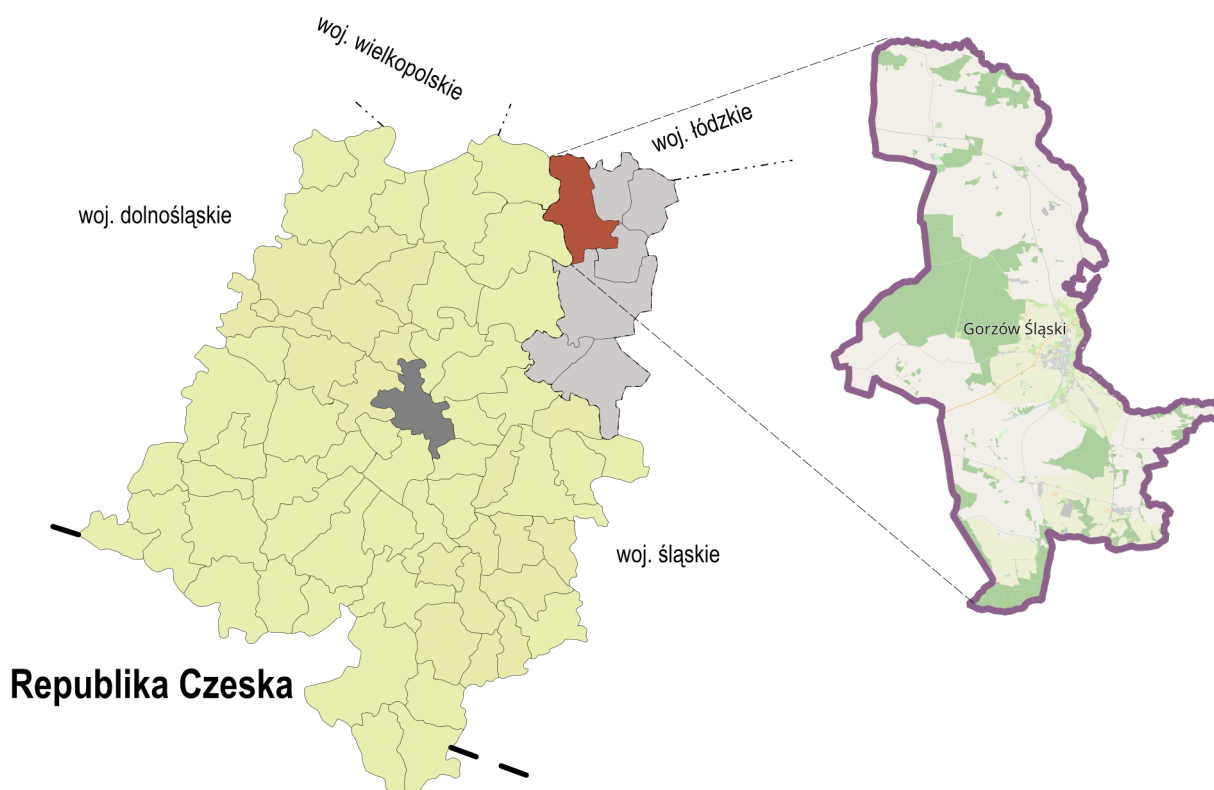
2 Charakterystyka kluczowych obszarów gminy

Informacje podstawowe

Gorzów Śląski jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w północnej części województwa opolskiego, w powiecie oleskim (rysunek 2). Jednostka sąsiaduje z gminami województwa opolskiego takimi jak Praszka, Olesno, Radłów, Byczyna, Kluczbork oraz gminami znajdującymi się w województwie łódzkim, do których należą Skomlin i Łubnice.

Powierzchnia gminy obejmuje 154,12 km², na które poza miastem Gorzów Śląski składają się sołectwa: Budzów, Dębina, Goła, Jamy, Jastrzygowice, Kobyla Góra, Kozłowice, Krzyżanowice, Nowa Wieś, Pakoszów, Skrońsko, Uszyce oraz Zdziechowice.

Rysunek 2. Umiejscowienie gminy Gorzów Śląski na mapie województwa i powiatu oleskiego.

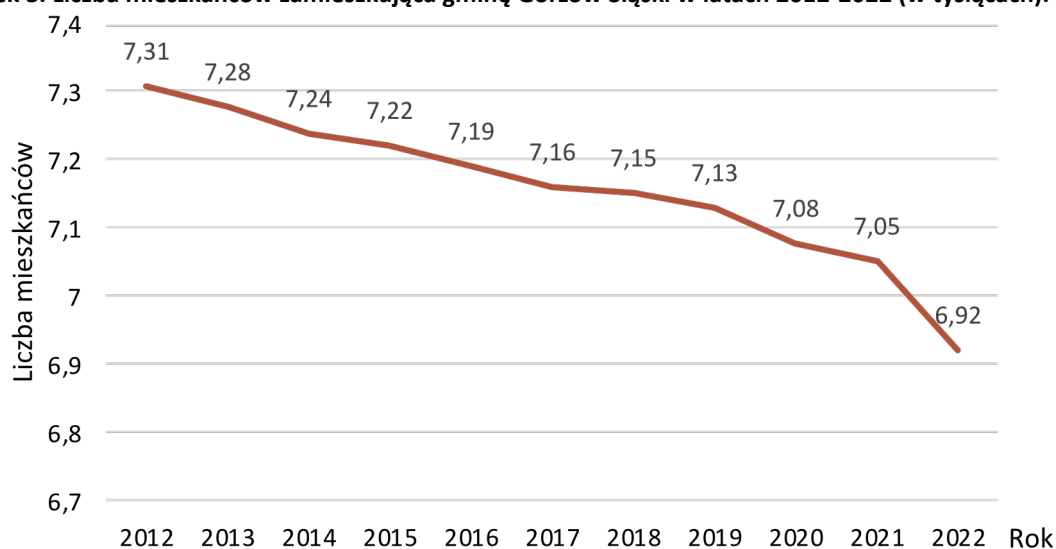
Źródło: Opracowanie własne

Obszar społeczny

Sytuacja społeczna w gminie odnosi się do różnych aspektów życia społecznego i warunków, w jakich mieszkańcy danej gminy funkcjonują. Obejmuje ona analizę wiele elementów, takich jak demografia, edukacja, opieka zdrowotna i społeczna, bezpieczeństwo oraz ofertę z zakresu kultury i sportu.

Gminę Gorzów Śląski w 2021 roku zamieszkiwało 6917 osób. Liczba mieszkańców gminy w latach 2012-2022 uległa zmniejszeniu o 5,34% (rysunek 3). Tempo zmiany liczby ludności zamieszkującej gminę było zbliżone do tempa zmiany ludności zamieszkującej w analogicznym okresie województwo opolskie (-5,29%) oraz powiatu oleskiego (-5,95%)⁴.

Rysunek 3. Liczba mieszkańców zamieszkująca gminę Gorzów Śląski w latach 2012-2022 (w tysiącach).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

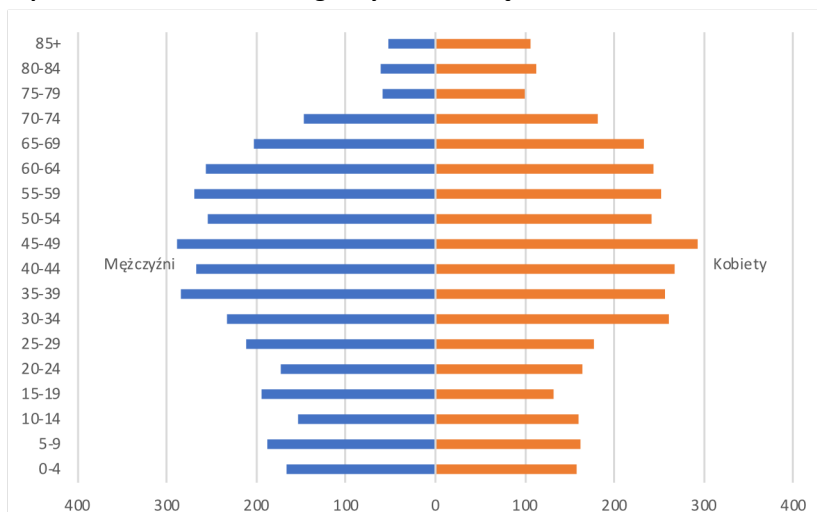
Piramida ludności zamieszkującej gminę Gorzów Śląski w 2022 roku przyjmowała kształt zastojowy (rysunek 4). Charakterystyczny dla populacji, w których liczba osób starszych i w średnim wieku zamieszkujących gminę przewyższa liczbę osób młodych. Podstawową przyczyną kształtu piramidy stanowią trendy demograficzne obserwowane na terenie gminy, na które składają się: ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji oraz wydłużający się czas życia mieszkańców. Regresywny charakter struktury płci i wieku mieszkańców gminy może mieć różne konsekwencje społeczne i gospodarcze. Zwiększająca się liczba osób starszych wpływa na stan na systemie opieki zdrowotnej, systemie emerytalnego, rynek pracy i inne dziedziny życia społecznego. Może stanowić również wyzwanie dla społeczeństwa, gdyż większy odsetek osób starszych wymaga odpowiednich środków i usług oraz dopasowanych usług pozwalających zapewnić im godne życie.

Liczba mieszkańców zamieszkujących gminę w przeliczeniu na 1 km² w 2021 roku wynosiła 45,8 i należała do jednej z najniższych biorąc pod uwagę gminy powiatu oleskiego⁵ (tabela 1). Świadczy to o nierównomiernym rozłożeniu ludności wewnątrz obszaru gminy. Mieszkańcy jednostki skoncentrowani są w kilku obszarach, wśród których dominujący stanowi obszar miasta Gorzów Śląski.

⁴ GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

⁵ GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Rysunek 4. Piramida płci i wieku mieszkańców gminy Gorzów Śląski w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Tabela 1. Liczba mieszkańców gmin powiatu opolskiego w latach 2018-2021.

Jednostka	Wartość wskaźnika
Praszka	126,6
Rudniki	77,4
Olesno	71,9
Powiat oleski	63,6
Dobrodzień	56,4
Gorzów Śląski	45,8
Zębowice	36,5
Radłów	35,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Na terenie gminy Gorzów Śląski usługi z zakresu edukacji publicznej świadczą 3 szkoły podstawowe oraz 3 przedszkola, na które składają się⁶:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Gorzowie Śląskim;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Uszycach;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kozłowicach;
- Publiczne Przedszkole w Gorzowie Śląskim z filią w Skrońsku;
- Publiczne Przedszkole w Zdziechowicach z filiami w Gołej i Uszycach;
- Publiczne Przedszkole w Kozłowicach z filiami w Pawłowicach, Jamach i Jastrzygowicach.

Biorąc pod uwagę średnie wyników egzaminu 8-klasisty w 2022 roku z części obejmujących język polski, matematykę oraz język angielski, uczniowie zamieszkujący obszar wiejski gminy Gorzów Śląski poradzili sobie najlepiej w porównaniu do uczniów pozostałych gmin powiatu oleskiego oraz lepiej jak średnia dla całego kraju. Z kolei uczniowie miasta Gorzów Śląski osiągnęli nieco gorsze wyniki i plasowały się poniżej średniej pozostałych miast powiatu oleskiego oraz poniżej wartości średnich dla kraju (tabela 2)⁷.

Tabela 2. Średnie wyniki egzaminu 8-klasisty wśród gmin powiatu oleskiego w 2022 roku.

Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski	Średnia
Gorzów Śląski (obszar wiejski)	61,93%	62,76%	60,00%	61,56%
Dobrodzień (miasto)	50,78%	55,85%	71,07%	59,24%
Praszka (miasto)	54,84%	59,34%	61,41%	58,53%
Olesno (miasto)	54,74%	53,24%	60,13%	56,04%
Dobrodzień (obszar wiejski)	48,98%	52,00%	65,08%	55,35%
Rudniki (gmina wiejska)	51,77%	55,93%	58,04%	55,25%
Radłów (gmina wiejska)	57,48%	39,83%	63,38%	53,56%
Gorzów Śląski (miasto)	48,14%	49,24%	61,78%	53,05%
Praszka (obszar wiejski)	51,80%	44,60%	61,82%	52,74%
Olesno (obszar wiejski)	53,00%	50,73%	54,09%	52,61%
Zębowice (gmina wiejska)	55,46%	45,57%	51,11%	50,71%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CKE w Wrocławiu, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

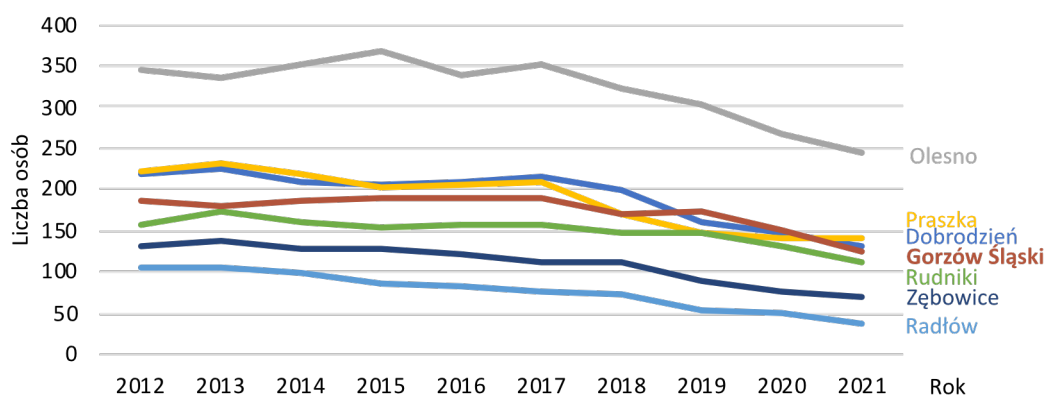
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim, zgodnie z przepisami dotyczącymi pomocy społecznej, wspiera jednostki i rodziny w dążeniu do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz zapewnienia godnych warunków życia. Dąży do tego, aby osoby i rodziny były samodzielne oraz zintegrowane ze społecznością lokalną. Oferowane świadczenia, ich forma i zakres są dostosowane do indywidualnych okoliczności uzasadniających potrzebę pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z wsparcia są uwzględniane zgodnie z celami i możliwościami finansowymi ośrodka.

⁶ Urząd Gminy Gorzów Śląski

⁷ CKE w Wrocławiu, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

W 2022 roku na terenie gminy Gorzów Śląski największa ilość osób korzystała z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa (92 osoby), bezrobocia (48 osób) oraz alkoholizmu (20 osób). 55 uczniów z gminy korzystało z posiłków finansowych przez ośrodek pomocy społecznej, z kolei stypendium socjalne finansowane przez ośrodek pomocy społecznej pobierało 23 uczniów. Łączna liczba osób pobierających zasiłki z Ośrodka Pomocy Społecznej w 2022 roku wynosiła 77. Łączna liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie wyraźnie zmalała w stosunku do 2012 roku (rysunek 5).

Rysunek 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2021 wśród gmin powiatu oleskiego.

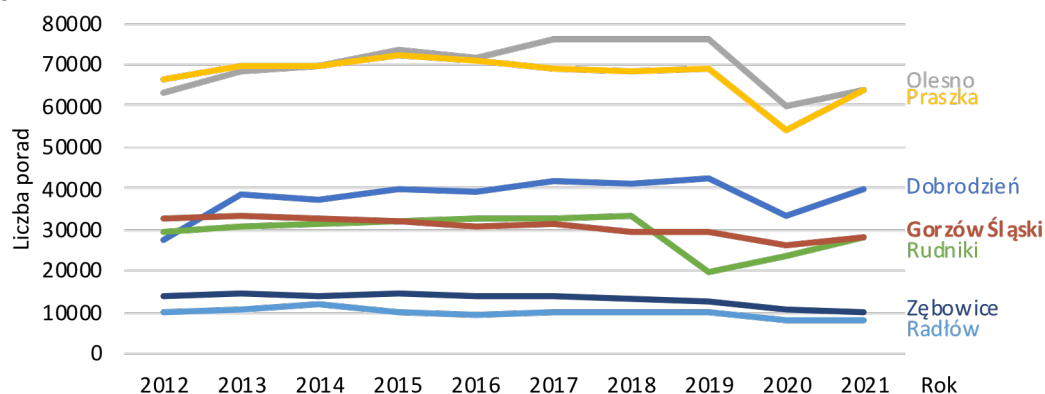
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Z kolei, świadczenia podstawowej opieki medycznej na terenie gminy Gorzów Śląski świadczą 3 ośrodki zlokalizowane w różnych częściach gminy, do których należą⁸:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gorzowie Śląski,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Vita” w Kozłowicach,
- Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zdziechowicach.

Liczba udzielonych porad podstawowej opieki zdrowotnej udzielonych na terenie gminy Gorzów Śląskie w latach 2012-2021 znajduje się na względnie stałym poziomie oraz jest zbliżona do ilości porad udzielonych w gminach Rudniki oraz Dobrodzień (rysunek 6).

Rysunek 6. Liczba udzielonych porad podstawowej opieki zdrowotnej w gminach powiatu oleskiego w latach 2012-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

⁸ Urząd Gminy Gorzów Śląski

Na terenie gminy Gorzów Śląski, odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa dzieli się pomiędzy różne instytucje. Głównym podmiotem mającym za zadanie świadczenie usług z zakresu bezpieczeństwa obywateli sprawuje Komisariat Policji w Praszcze. w 2022 roku na terenie gminy Gorzów Śląski odnotowano⁹:

- 77 przestępstw,
- 134 przestępstwa i wykroczenia (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi),
- 87 wykroczeń,
- 0 aktów wandalizmu,
- 11 sporządzeń niebieskich kart.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim im. Emanuela Kani pełni kluczową rolę w promowaniu kultury w gminie. Jest odpowiedzialny za organizację różnorodnych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych oraz aktywności edukacyjno-kulturalnych. Wspólnie z Domem Kultury, Stowarzyszeniem Rozwoju Lokalnego Miasta Gorzowa, MGOK jest głównym organizatorem "Dni Gorzowa Śląskiego", które są ważnym elementem kalendarza kulturalnego. Te wydarzenia kulminują w maju i czerwcu, a także w okresie wakacji, kiedy odbywają się liczne festyny i uroczystości.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim im. Emanuela Kani jest instytucją kultury działającą na zasadach samorządowych, opartą na statucie uchwalonym przez Radę Miejską w Gorzowie Śląskim (Uchwała Nr XV/112/2012). Ośrodek skupia swoje działania na trzech głównych obszarach określonych w statucie: upowszechnianie kultury, prowadzenie biblioteki oraz promocję sportu i rekreacji. Przez szeroki wachlarz aktywności, MGOK dąży do popularyzacji kultury i sportu, realizując cele statutowe.

W 2021 roku liczba osób przypadających na placówkę kulturalną (centrum kultury, dom kultury, ośrodek kultury, klub, świetlicę) w gminie Gorzów Śląski wynosiła 7047 i była wyższa niż wartość wskaźnika w analogicznym okresie na poziomie powiatu oleskiego i województwa opolskiego, ale niższa niż na poziomie krajowym (tabela 3).

Tabela 3. Liczba osób przypadających na placówkę kultury w 2021 roku.

Jednostka	Wartość wskaźnika
Województwo opolskie	5018,96
Powiat oleski	6883,78
Gorzów Śląski	7047,00
Polska	9611,49

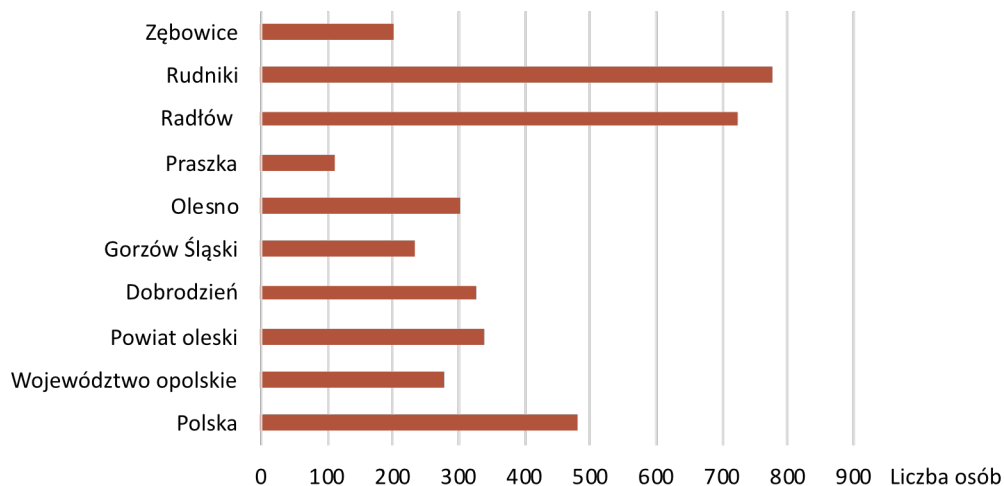
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CKE w Wrocławiu, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Aktywność kulturalna mieszkańców gminy Gorzów Śląskich przejawiająca się w uczestnictwie mieszkańców gminy w lokalnych imprezach i wydarzeniach kulturalnych w przeliczeniu na 1000 ludności należy do jednej z najniższych wśród gmin powiatu oleskiego, a także jest niższa niż średnia wartość wskaźnika dla poziomu wojewódzkiego oraz krajowego (Rysunek 7)¹⁰.

⁹ Komenda Powiatowa Policji w Oleśnie

¹⁰ GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Rysunek 7. Liczba osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych na terenie jednostki w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Lokalne kluby sportowe działające na terenie gminy Gorzów Śląski spełniają zadanie aktywizacji lokalnej społeczności poprzez promocję sportu oraz organizację imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Na terenie gminy działają kluby piłkarskie, wśród których wyróżnić należy:

- Ludowy Międzyzakładowy Zespół Sportowy "Piaś" w Gorzowie Śląskim;
- Ludowy Zespół Sportowy "Proсна" w Gorzowie Śląskim;
- Ludowy Zespół Sportowy w Uszycach;
- Ludowy Zespół Sportowy "Ceramik" w Kozłowicach.

Najważniejszym obiektem sportowym w gminie Gorzów Śląski jest Hala Widowiskowo-Sportowa. Gmina Gorzów Śląski, we współpracy z programami krajowymi i Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego Województwa Opolskiego, zbudowała kompleks sportowy, który obejmuje halę widowiskowo-sportową, boiska orlik oraz boisko do plażowej piłki siatkowej. Teren wokół szkoły i obiektów sportowych przy ulicy Byczyńskiej został również zagospodarowany. Hala Widowiskowo-Sportowa znajduje się przy ulicy Byczyńskiej 13, tuż obok Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego. Hala jest nowoczesnym obiektem wyposażonym w pełne zaplecze sanitarno-higieniczne. Posiada stałe miejsca dla widzów, mieszczące 300 osób, a obiekt jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Oferowane jest również nowoczesne boisko sportowe o wymiarach 43 na 25 metrów. Infrastruktura umożliwia rozgrywanie meczów w piłkę nożną, koszykówkę, siatkówkę i tenis stołowy. Boisko może zostać podzielone na trzy sektory za pomocą kurtyn. Dla drużyn graczy dostępne są szatnie i natryski. Boiska do gry w koszykówkę i siatkówkę są dostosowane do rozgrywek ligowych. Obiekty wyposażone są w tablice wyników sportowych. Na piętrze znajduje się pomieszczenie dla komentatorów, wyposażone w pełny system nagłaśniający.

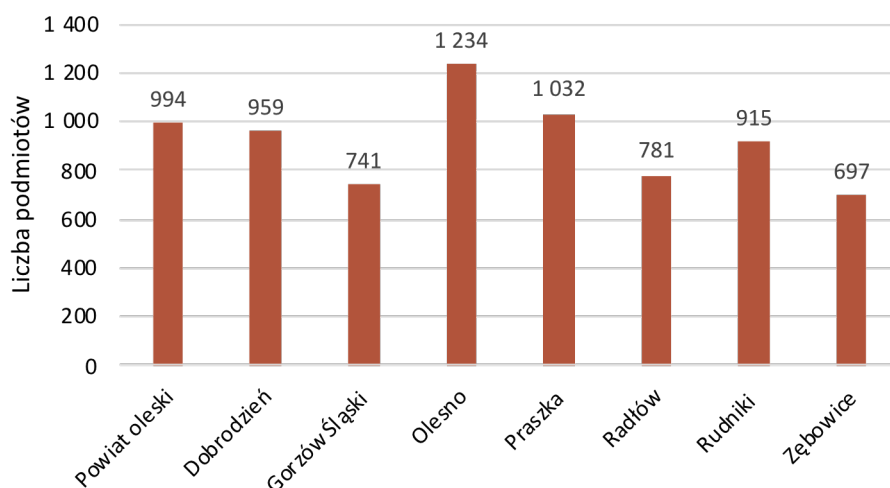
W Gorzowie Śląskim znajduje się również Skate Park - Zielona Sala Gimnastyczna. Powstał on przy współudziale zewnętrznych środków finansowych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, oś II, Odnowa Wsi. Skate Park znajduje się przy głównym przystanku PKS przy ulicy Chopina. Oprócz skate parku, kompleks rekreacyjny obejmuje boisko do piłki siatkowej, mini boisko do piłki nożnej, boisko do piłki koszykowej (które zimą pełni funkcję lodowiska), a także stół do tenisa ze stali nierdzewnej oraz miejsca do gry w szachy i warcaby, które są usytuowane nieopodal.

Obszar gospodarczy

W 2022 roku na terenie gminy Gorzów Śląski zarejestrowanych było 254 podmiotów gospodarczych. Ich największa ilość zlokalizowana (46,46%) była w mieście Gorzów Śląski, który stanowi centrum gminy.

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w gminie Gorzów Śląski w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2021 roku należała do jednej z najniższych biorąc pod uwagę gminy zlokalizowane w powiecie oleskim¹¹ (rysunek 8).

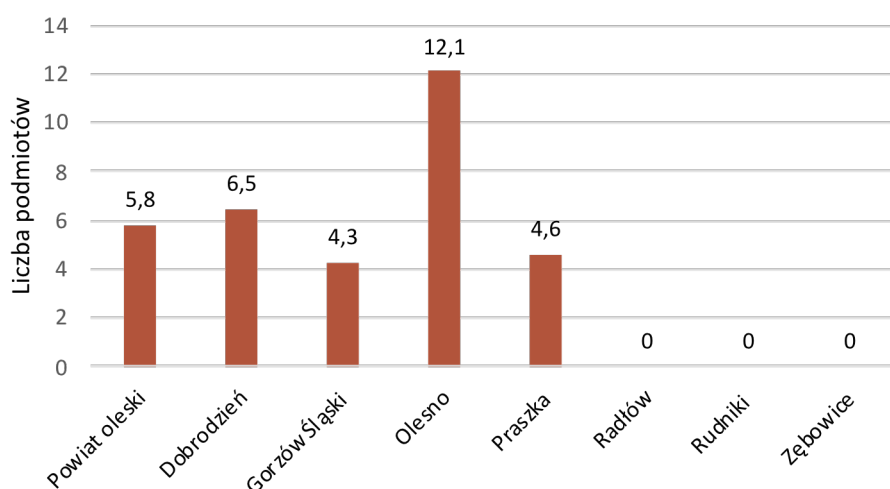
Rysunek 8. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2021 roku wśród gmin powiatu oleskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

W strukturze wielkościowej podmiotów gospodarki narodowej dominują jednostki małe (zatrudniające 0-9 osób), które stanowią 94,39% podmiotów. Pozostałą część stanowią podmioty wielkości 10-49 (5,05%) oraz 50-249 (0,56%)¹².

Rysunek 9. Liczba podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 49 osób na 10 tys. mieszkańców w 2021 roku w gminach powiatu oleskiego.

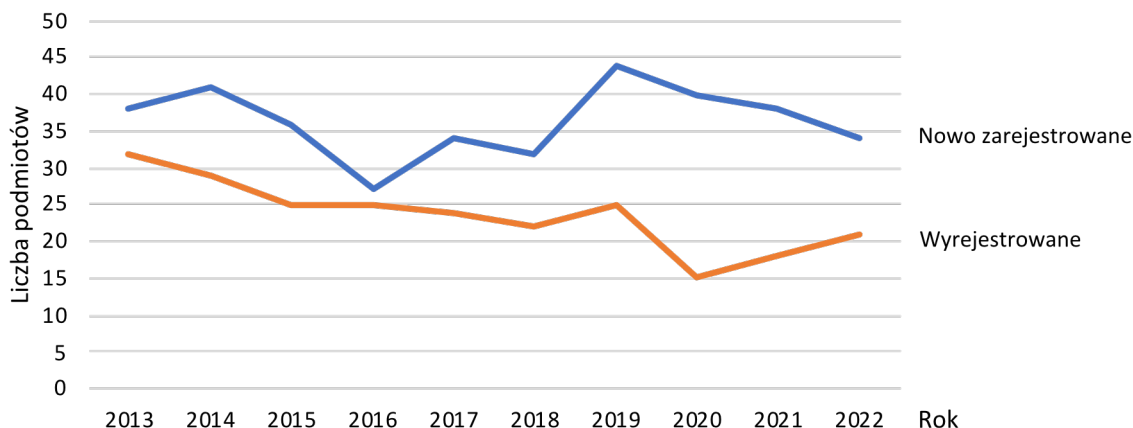
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

¹¹ GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

¹² Tamże.

W każdym z analizowanych okresów w latach 2013-2022 liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Największą liczbę wyrejestrowanych podmiotów odnotowano w 2013 roku (38), z kolei największa liczba nowozarejestrowanych podmiotów została odnotowana w 2019 (44). W 2022 roku zarejestrowano 34 nowe podmioty, a wyrejestrowano 21 podmiotów¹³ (rysunek 10).

Rysunek 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2021 roku wśród gmin powiatu oleckiego.

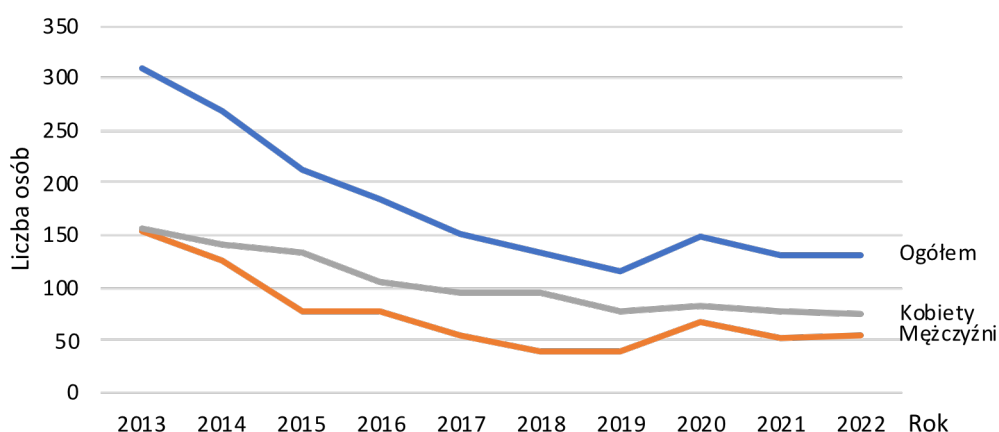

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

W 2022 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Gorzów Śląski wynosiła 133 osoby, z czego 75 stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Wśród łącznej liczby bezrobotnych znajdowało się 37 osób z wykształceniem podstawowym, 19 osób powyżej 50 roku życia, 3 osoby niepełnosprawne oraz 14 osób w wieku do 25 roku życia¹⁴.

W latach 2013-2022 znacząco zmniejszył się poziom bezrobocia na terenie gminy Gorzów Śląski zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn. W wskazanym okresie ogólna liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 58%, z kolei w przypadku mężczyzn było to 63%, a kobiet 53%¹⁵.

Rysunek 11. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Gorzów Śląski w latach 2013-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

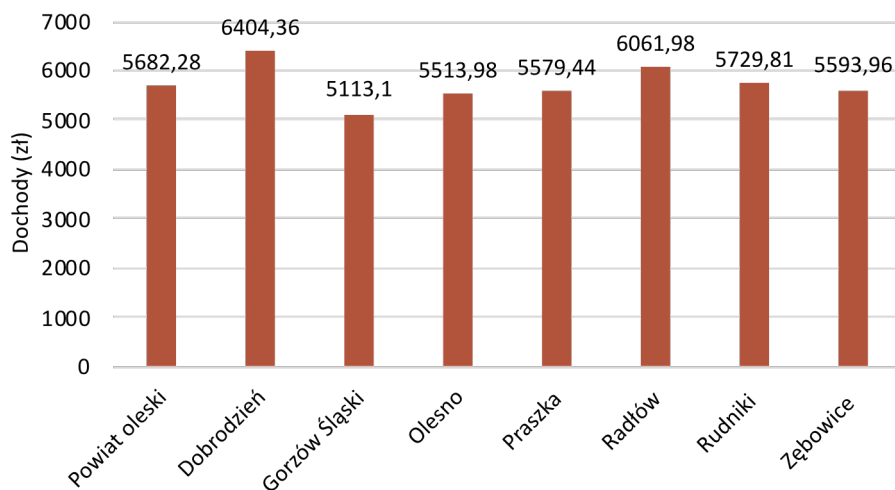
¹³ GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

¹⁴ Powiatowy Urząd Pracy w Oleśnie.

¹⁵ GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Biorąc pod uwagę średnie dochody budżetowe jednostki, gmina Gorzów Śląski w 2021 roku posiadała najniższe średnie dochody budżetu gminy w przeliczeniu na mieszkańca. Średnia wartość dochodów budżetu gminy w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2013-2021 zwiększyła się o 58,75%, jednakże dynamika wzrostu wartości wskaźnika znajduje się na niższym poziomie niż w przypadku pozostałych gmin zlokalizowanych w powiecie oleskim.

Rysunek 12. Średnie dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2021 roku wśród gmin powiatu oleskiego (zł).

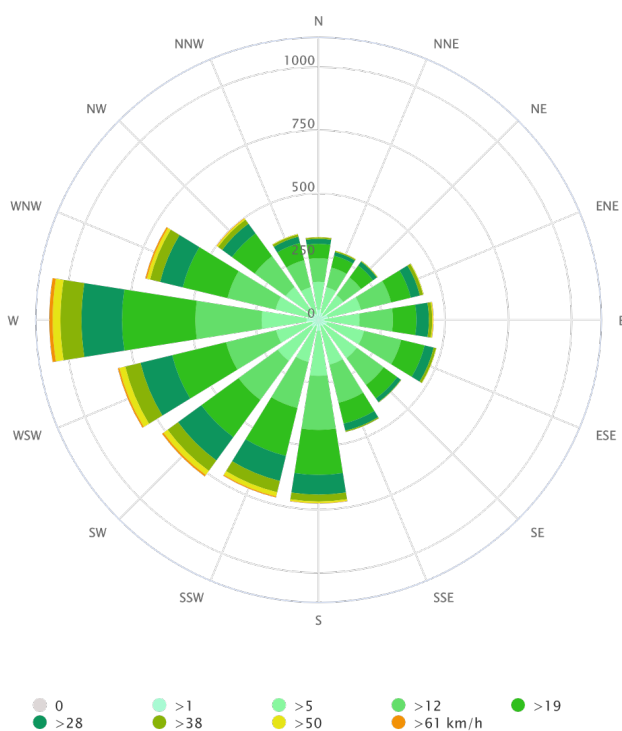
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Obszar środowiskowy

Na terenie gminy Gorzów Śląskie obserwuje się dużą roczną oraz dobową zmienność pogody, która wywołana jest przez masy powietrza polarno-morskiego oraz polarno-kontynentalnego.

Najczęściej dominującym kierunkiem wiatru jest zachodni oraz południowo-zachodni. w czasie roku największe porywy wiatru obserwuje się w miesiącach jesienno-zimowych w okresie od listopada do marca (rysunek 13)¹⁶.

Rysunek 13. Kierunki i siła wiatru dla Gorzowa Śląskiego.

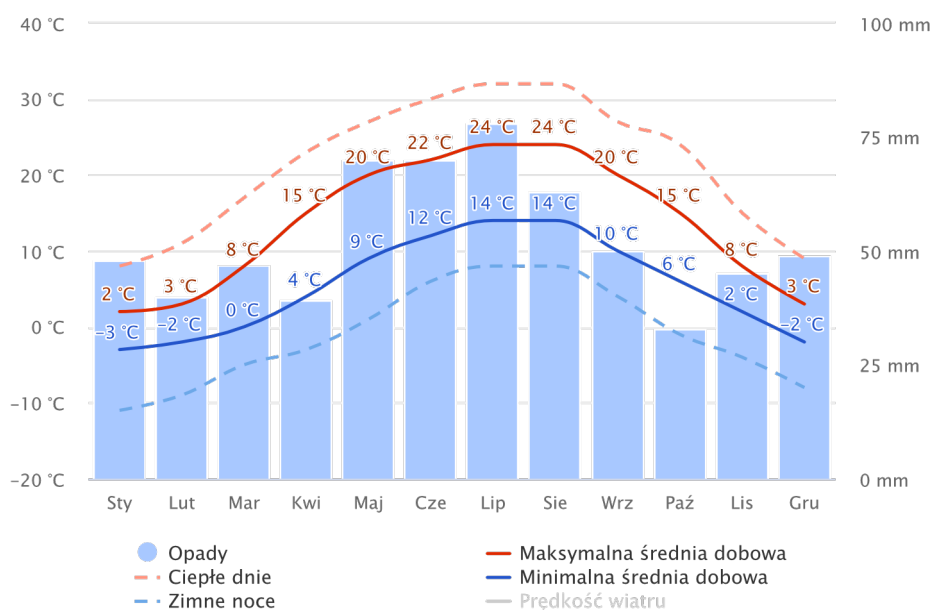
Źródło: www.meteoblue.com, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Siła i kierunek wiatru jest bezpośrednio powiązana z ruchami mas powietrza, które przekładają się na temperaturę, ilość dni słonecznych oraz ilość opadów występujących na terenie gminy. Najwyższe średnie temperatury odnotowuje się w miesiącach letnich (lipiec-sierpień), w których średnia miesięczna temperatura wynosi 24 °C. z kolei najniższą temperaturę odnotują się w miesiącu styczniu (-3 °C). Największą ilość opadów atmosferycznych obserwuje się w miesiącach wiosenno-letnich (maju, czerwcu i lipcu), podczas których średnia ilość opadów mieści się w przedziale 70-80 mm w przeliczeniu na metr kwadratowy (rysunek 13)¹⁷.

¹⁶ Opracowanie na podstawie danych www.meteoblue.com

¹⁷ Tamże.

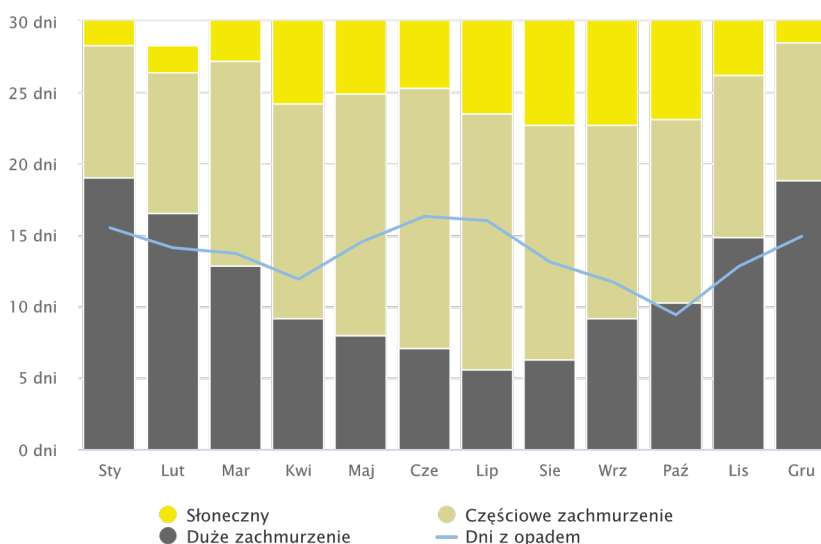
Rysunek 14. Średnie roczne temperatury i ilości opadów na terenie gminy Gorzów Śląski.

Źródło: www.meteoblue.com, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

Największa ilość dni słonecznych na terenie gminy obserwowana jest w miesiącach letnich (sierpień-wrzesień), podczas których średnia ilość słonecznych dni w miesiącu wynosi 7,85. Natomiast największa liczba dni z częściowym oraz dużym zachmurzeniem obserwowana jest w miesiącach zimowych (grudniu i styczniu), w czasie których średnie zachmurzenie wynosi 28,4 dnia¹⁸ (rysunek 15).

Rysunek 15. Ilość dni z słoneczną pogodą oraz zachmurzeniem na terenie gminy Gorzów Śląski.

Źródło: www.meteoblue.com, dostęp dnia: 23.05.2023 r.

¹⁸ Opracowanie na podstawie danych www.meteoblue.com

Przeгляд struktury i rodzaju gleb na obszarze gminy wskazuje, że dominują gleby o średnio dobrej i dobrej jakości, głównie należące do kompleksów glebowych żytnio-ziemniaczanych oraz żytnich-najstabszych. Te gleby wykształciły się na różnych rodzajach glin pyłowych (ciężkich, średnich i lekkich), glebach zwałowych, piaskach gliniastych, piaskach pyłowych lekkich, piaskach i żwirach rzecznych. Najczęściej uprawiane są gleby średnie i ciężkie, co stanowi perspektywiczny potencjał dla gospodarki lokalnej. Większość kompleksów glebowych kwalifikuje się do kompleksów żytnich, a niektóre również do kompleksów pszennych, co jest korzystne dla upraw pszenno-buraczanych.

W kontekście przestrzennej struktury obszaru gminy można wyróżnić trzy strefy: północną, która charakteryzuje się mniej korzystnymi warunkami glebowymi, gdzie występują gleby wytworzone na glinach pyłowych, piaskach słabogłajalnych, piaskach i żwirach; południową, gdzie przeważają gleby wytworzone na glinach pyłowych, glinach zwałowych ciężkich, glinach i ilach; oraz południowo-wschodnią, gdzie występują gleby wytworzone z piasków gliniastych lekkich i piasków słabogliniastych na piaskach lekkich i żwirach.

W powiecie oleskim udział gleb zanieczyszczonych kadmem na terenach rolnych wynosi 25,5%, co jest jednym z najwyższych wskaźników w całym województwie. Gleby zanieczyszczone miedzią stanowią 1,5% ogółu, natomiast zanieczyszczenie niklem wynosi 13,9%, a ołowiem 8,8%. Gleby zanieczyszczone cynkiem stanowią 11,7% ogólnej liczby obszarów rolnych. Średnia zawartość metali ciężkich w glebach jest zbliżona do średniej dla całego województwa. Natomiast wartości zawartości kadmu i ołowiu są porównywalne z najwyższymi wartościami i wynoszą odpowiednio 0,51 i 24,8 ppm¹⁹.

W obszarze gminy przepływa drugorzędny dział wodny, oddzielający dorzecza Odry i Warty. Na południowo-zachodnim terenie gminy znajduje się fragment należący do zlewni rzeki Stobrawy, będącej trzeciorzędym dopływem Odry. Pozostała część gminy jest odwadniana przez rzekę Prosnę, która jest lewym i trzeciorzędym dopływem Warty. Źródła Proсны znajdują się w okolicach Wolęcina (gmina Radłów), a ujście rzeki jest poza obszarem gminy, w dolinie Pyzdrskiej. Rzeka Proсна ma łączną długość 216,8 km. z wyjątkiem krótkiego odcinka początkowego do Pomykowa, rzeka została uregulowana. Dolina Proсны osiąga maksymalną szerokość 1 km, ale przeciętnie mieści się w granicach 300-400 m. Sama rzeka ma szerokość około 5-7 m, głębokość wynosi od 0,3 do 1,2 m, a przepływ mieści się w przedziale 0,25-1,5 m³/s. Średni spadek rzeki wynosi około 1,5%. Proсна jest rzeką, której przepływ zależy od opadów deszczu i śniegu, co oznacza, że jej przepływ jest zmienny, z niskimi stanami wody latem i jesienią oraz wezbraniem w okresie wiosennych roztopów. Zagrożenie powodziowe jest jednak niewielkie i dotyczy głównie łąk w dolinie rzeki. Ochrona zasobów wód i ich jakości w zlewni chronionej rzeki Proсны ma ogromne znaczenie dla obszaru gminy oraz całego województwa opolskiego. Ponadto na terenie gminy występują także niewielkie, krótkie i słabo płynące cieki, które stanowią część systemu hydrograficznego. Największa gęstość sieci rzecznej występuje w dolinie Proсны (0,75-1,25 km/km²), a zmniejsza się nieznacznie w kierunku zachodnim, osiągając najniższe wartości w kompleksach leśnych rejonu Goła-Budzów (0,50-0,75 km/km²). Rzeka Piaska, będąca dopływem Proсны o długości około 12 km, charakteryzuje się naturalnym charakterem, a w jej dolinie można spotkać różnorodne elementy krajobrazu, takie jak bagna i trzcinowiska. Innym interesującym dopływem Proсны jest Potok Skroński, który na swoim źródłowym odcinku tworzy liczne małe wodospady. Otaczający go bogaty las dębowo-grabowy i bukowy dodaje uroku temu krajobrazowi. Rzeka Pawłowiczanka również jest ważnym ciekim wodnym na terenie gminy. Naturalne zbiorniki wodne są rzadkie, z wyjątkiem starorzeczy w dolinie Proсны. Występują tylko niewielkie stawy oraz sztuczne zbiorniki, które powstały w wyniku eksploatacji, takie jak wypełnione wodą rowy przeciwczołgowe oraz inne zbiorniki o różnym pochodzeniu²⁰.

¹⁹ Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026, Gorzów Śląski 2016.

²⁰ Tamże.

Ochrona środowiska i gospodarka odpadami są ściśle powiązane i wzajemnie zależne. Odpady, zwłaszcza te nieodpowiednio gospodarowane, mogą negatywnie wpływać na środowisko naturalne, zdrowie ludzi i różnorodność biologiczną. Dlatego ważne jest, aby wprowadzać skuteczne środki zarządzania odpadami, które minimalizują negatywne skutki dla środowiska.

Łączna liczba odpadów zebranych na terenie gminy w 2022 roku wynosiła 1635 Mg. Największe grupy stanowiły odpady zmieszane/pozostałe (950,10 Mg), odpady z tworzyw sztucznych i metali (270,02 Mg) oraz odpady biodegradowalne (194,32 Mg)²¹.

Na terenie gminy Gorzów Śląski funkcjonuje punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych zlokalizowany przy ulicy Adama Mickiewicza. W 2022 roku łączna liczba odebranych odpadów na terenie PSZOK wyniosła 174,17 Mg.

Tabela 4. Rodzaj i ilość zebranych odpadów na terenie PSZOK w gminie Gorzów Śląski w 2022 roku.

Rodzaj odpadów	Ilość (Mg)
Tworzywa i metale	0,000
Odpady zielone	18,660
Papier	0,310
Szkło	0,000
Odpady wielkogabarytowe	41,560
Gruz budowlany	38,900
Zmieszane odpady budowlane	58,890
Przeterminowane leki	0,024
Opony	6,710
Styropian	0,440
Lampy fluorescencyjne	0,050
Odzież	6,080
ZSEiE	1,600
Farby	0,470
Urządzenia zawierające freon	0,590

Źródło: Raport o stanie gminy Gorzów Śląski za 2022 rok.

²¹ Raport o stanie gminy Gorzów Śląski za 2022 rok, Gorzów Śląski 2023 r.

3 Delimitacja obszaru degradowanego

Podział gminy Gorzów Śląski na jednostki analityczne

Według ustalonej metodyki w procesie identyfikacji obszarów zdegradowanych w gminie Gorzów Śląski, pierwszy etap polegał na podzieleniu gminy na jednostki analityczne, które były holistyczne pod względem funkcji i społeczności. Następnie, w kolejnym etapie, zebrano i przetworzono dane dotyczące aspektów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzennych oraz technicznych dla tych jednostek.

W trakcie dokonywania podziału gminy Gorzów Śląski na jednostki analityczne skorzystano z istniejącego już podziału administracyjnego, wyznaczając tym samym na obszarze gminy 15 jednostek, które pokrywają się z granicami sołectw. Wśród nich wyróżnić należy:

- Budzów
- Dębina
- Goła
- Jamy
- Jastrzegowice
- Kobyla Góra
- Krzyżanowice
- Nowa Wieś
- Pakoszków
- Pawłowice
- Skrońsko
- Uszyce
- Zdziechowice
- Kozłowice
- Gorzów Śląski

Szczegółowe dane dotyczące wyodrębnionych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 5. Podział jednostek analitycznych.

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Udział
Budzów	135	1,95%
Dębina	171	2,47%
Goła	204	2,95%
Jamy	327	4,73%
Jastrzegowice	314	4,54%
Kobyla Góra	84	1,21%
Krzyżanowice	210	3,04%
Nowa Wieś	230	3,33%
Pakoszków	100	1,45%
Pawłowice	391	5,65%
Skrońsko	291	4,21%
Uszyce	808	11,68%
Zdziechowice	643	9,30%
Kozłowice	627	9,06%
Gorzów Śląski	2382	34,44%
SUMA	6917	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy

Celem analizy wskaźnikowej wykonanej w dalszej części opracowania jest zbadanie natężenia negatywnych zjawisk kryzysowych występujących na obszarze gminy Gorzów Śląski. Na potrzeby analizy zabrano dane obejmujące strefy:

- Społeczna (bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność i choroby, alkoholizm, kapitał ludzki, poziom edukacji, aktywność społeczna);
- Gospodarcza (aktywność gospodarcza);
- Środowiskowa (pokrycie budynków azbestem, emisja substancji szkodliwych dla zdrowia);
- Przestrzenno-funkcyjna (dostępność infrastruktury publicznej, dostępność usług opieki zdrowotnej);
- Techniczna (stan techniczny przestrzeni publicznej).

Dane zostały zaczerpnięte z Urzędu Gminy Gorzów Śląski, Miejsko-Gminnego Ośrodka pomocy społecznej w Gorzowie Śląskim, Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnie, a także szkół podstawowych znajdujących się w gminie Gorzów Śląski.

Na potrzeby opracowania wskaźniki zostały podzielone na stymulanty i destymulanty. Stymulantem rozwoju gminy są czynniki, które przyspieszają wzrost i rozwój gminnej infrastruktury, gospodarki oraz jakości życia mieszkańców. w przypadku stymulanty, pożądaną miarą wskaźnika jest jego wysoka wartość pozytywnie wpływająca na rozwój danej jednostki. Z kolei, destymulanta stanowi przeciwieństwo stymulanty, na które składają się czynniki hamujące rozwój środowiska gminy. W tym przypadku wysoka wartość wskaźnika powoduje natężenie negatywnych zjawisk zlokalizowanych na terenie gminy.

Tabela 6. Wskaźniki wykorzystanie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego gminy Gorzów Śląski.

Obszar	Zjawisko	Wskaźnik	Stymulanta/Destymulanta	Źródło danych	
Społeczna	BEZROBOCIE	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Destymulanta	Powiatowy Urząd Pracy w Opolu	
		Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Destymulanta		
		Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	Destymulanta		
		Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Destymulanta		
		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	Destymulanta		
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	Destymulanta		
	UBÓSTWO	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	Destymulanta		Destymulanta
		Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów	Destymulanta		Destymulanta
		Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	Destymulanta		Destymulanta
		Liczba osób z korzystających z tyt. pomocy społecznej z tyt. niepełnosprawności na 100 osób	Destymulanta		Destymulanta
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 osób	Destymulanta		Destymulanta
		Liczba osób dotkniętych problemem alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Destymulanta		Destymulanta
KAPITAŁ LUDZKI	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Stymulanta	Stymulanta	Urząd Gminy w Gorzowie Śląskim	
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Destymulanta	Destymulanta		
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Destymulanta	Destymulanta		
		Destymulanta	Destymulanta		

Obszar	Zjawisko	Wskaźnik	Stymulanta/Destymulanta	Źródło danych
Społeczna	KAPITAŁ LUDZKI	Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	Stymulanta	Urząd Gminy w Gorzowie Śląskim
	POZIOM EDUKACJI	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	Stymulanta	
	AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	Stymulanta	
Gospodarcza	AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Destymulanta	
		Liczba zarejestrowanych (aktywnych) podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 mieszkańców	Stymulanta	
		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 mieszkańców	Destymulanta	
Środowiskowa	POKRYCIE AZBESTEM	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców	Destymulanta	
		Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	Destymulanta	
		Emisja benzo(a)pirenu w przeliczeniu na mieszkańca	Destymulanta	
Przestrzennie-funkcjonalna	DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	Stymulanta	
	DOSTĘPNOŚĆ OPIEKI ZDROWOTNEJ	Liczba placówek opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Stymulanta	
Techniczna	STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów na 100 mieszkańców	Destymulanta	
		Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	Destymulanta	

Źródło: Opracowanie własne

Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Zgodnie z zapisami Ustawy o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, za zdegradowany uznaje się obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji na jego obszarze negatywnych zjawisk społecznych oraz przynajmniej jednej z grup wśród negatywnych zjawisk z obszaru gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego oraz technicznego.

Z uwagi na różnorodność jednostek i zakresów przyjętych dla dobranych wskaźników, utrudnione jest porównywanie ich na podstawie jednowymiarowych zasad statystycznych. Analiza zjawisk złożonych, które opisuje się wieloma zmiennymi, stwarza problemy, których nie ma w prostych analizach dotyczących pojedynczej zmiennej. Dlatego istotne jest wykorzystanie wskaźnika syntetycznego w analizie wielowymiarowej, który umożliwia porównanie poszczególnych mierników i uzyskanie jednego wskaźnika poziomu rozwoju obszaru. Ta możliwość wynika z standaryzacji różnych zmiennych niezależnie od ich rodzaju, znaku, wielkości i jednostek.

Standaryzacja danych służy do przekształcenia zmiennych o różnych wartościach i jednostkach w porównywalne wielkości. Ma również na celu określenie kierunku wpływu każdego z wskaźników, czyli ustalenie, czy dany wskaźnik działa jako stymulant czy destymulant (co zostało wykonane we wcześniejszym etapie).

Na podstawie powyższych założeń wyznaczono sposoby obliczania wskaźników zarówno w przypadku wskaźników będących stymulantami jak i destymulantami.

- Wzór wyznaczenia wartości wskaźnika w przypadku stymulanty²²:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}$$

- Wzór wyznaczenia wartości wskaźnika w przypadku destymulanty²³:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j} \times (-1)$$

Gdzie:

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i po standaryzacji

\bar{x}_j – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i,

s_j – średnia arytmetyczna wskaźnika j,

– odchylenie standardowe wskaźnika j.

W wyniku standaryzacji, wartości większe od średniej dla całej gminy będą miały wartość dodatnią, co oznacza korzystniejszą sytuację dla danej jednostki analitycznej, natomiast wartości mniejsze od średniej będą miały wartość ujemną, co oznacza niekorzystną sytuację dla danej jednostki analitycznej. Im niższa jest wartość standaryzowanego wskaźnika, tym większe jest skoncentrowanie negatywnego zjawiska w danej jednostce analitycznej.

Ostatnim etapem w obliczaniu wskaźnika syntetycznego jest obliczenie średniej arytmetycznej zestandaryzowanych zmiennych dla każdej z analizowanych sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Wartość wskaźnika syntetycznego odpowiada na pytanie, czy dana jednostka analityczna znajduje się w stanie kryzysowym. Wysokie wartości wskaźnika wskazują na pozytywny obraz zjawisk w danej jednostce, natomiast niskie wartości oznaczają koncentrację zjawisk kryzysowych.

²² Delimitacja krok po kroku, Instytut Rozwoju Miast, wyd. Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

²³ Tamże.

Na podstawie powyższych założeń wyznaczono sposób obliczenia syntetycznego wskaźnika dla każdego z obszarów:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

Gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk dla jednostki analitycznej i ;

n – liczba wskaźników;

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i .

Zgodnie z przyjętą metodyką do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny osiąga ujemne wartości w **strefie społecznej** oraz w co najmniej trzech z pozostałych obszarów.

Obszar społeczny

Zgodnie z Ustawą o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku jako obszar zdegradowany można uznać tylko teren gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk o charakterze społecznym takich jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, występowanie osób ze szczególnymi potrzebami, poziom edukacji lub niska jakość kapitału społecznego, a także niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Bezrobocie stanowi jeden z istotnych problemów społecznych dla wielu gmin. Negatywne zjawisko może utrudniać integrację i spójność społeczną na poziomie gminy. Osoby bez pracy często czują się wykluczone i niezdolne do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. W rezultacie może dochodzić do podziałów społecznych i konfliktów. Bezrobocie na poziomie gminy ma bezpośredni wpływ na jednostki i rodziny, które nie mają stałych źródeł dochodu.

Brak pracy może prowadzić do trudności finansowych, wpływając tym samym na wielkość zjawiska ubóstwa wśród mieszkańców jednostki. Ubóstwo wpływa na warunki życia mieszkańców gminy. Osoby żyjące w ubóstwie mogą mieć ograniczony dostęp do podstawowych potrzeb, takich jak odpowiednie mieszkanie, żywność, opieka zdrowotna i edukacja. Mogą żyć w niewłaściwych warunkach mieszkaniowych, posiadać trudności w regulowaniu codziennych zobowiązań, a nawet nie posiadać podstawowych środków do życia.

Sytuacja życiowa i materialna mieszkańców gminy wpływa również na ich dostęp do usług edukacji oraz opieki zdrowotnej. Osoby z wyższymi dochodami posiadają większą zdolność finansową, do korzystania z prywatnej opieki zdrowotnej oraz pokrycia kosztów specjalistycznego leczenia. Natomiast, osoby o niższych zarobkach mogą mieć ograniczony dostęp do opieki medycznej, szczególnie w przypadku braku publicznych programów wsparcia zdrowotnego. Niekorzystna sytuacja materialna rodzin może przyczyniać się również do pogłębiania nierówności edukacyjnych. Dzieci z rodzin o niższych dochodach posiadają mniejsze możliwości edukacyjne, a także większe trudności w dostępie do dodatkowych materiałów czy zajęć pozalekcyjnych, prowadzących do powstania i utrwalania nierówności w osiągnięciach edukacyjnych między grupami społecznymi.

Istotne znaczenie z punktu widzenia gminy posiada również kapitał ludzki, na który składają się ilość oraz struktura wiekowa mieszkańców. Młodzi mieszkańcy stanowią potencjalną siłę napędową lokalnej gospodarki. Młodzi mieszkańcy posiadają umiejętności oraz energię potrzebną do wykonywania różnorodnych zadań. Przyciąganie młodych ludzi do gminy może przyczynić się do zwiększenia dostępności wykwalifikowanej siły roboczej, a także do wzrostu inwestycji i tworzenia miejsc pracy.

Tabela 7. Wartości wskaźników sfery społecznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla bezrobocia.

Wyszczególnienie	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców		Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym		Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych		Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	
	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja
Budzów	0,058	0,507	0,096	0,507	3,01%	0,191	0,10%	0,191	1,50%	0,213	0,03%	0,276
Dębina	0,043	0,683	0,072	0,611	0,75%	0,763	0,02%	0,763	0,00%	1,128	0,00%	0,735
Goła	0,058	0,379	0,096	0,507	1,50%	0,572	0,05%	0,572	0,75%	0,671	0,03%	0,276
Jamy	0,130	-1,138	0,217	-0,014	3,76%	0,000	0,12%	0,000	2,26%	-0,244	0,03%	0,276
Jastrzegowice	0,087	-0,228	0,144	0,298	2,26%	0,382	0,07%	0,382	3,01%	-0,701	0,01%	0,505
Kobyła Góra	0,000	1,594	0,000	0,923	0,00%	0,954	0,00%	0,954	0,00%	1,128	0,00%	0,735
Krzyżanowice	0,058	0,379	0,096	0,507	0,00%	0,954	0,00%	0,954	0,75%	0,671	0,01%	0,505
Nowa Wieś	0,101	-0,531	0,168	0,194	3,76%	0,000	0,12%	0,000	3,01%	-0,701	0,04%	0,046
Pakoszów	0,014	1,290	0,024	0,819	0,75%	0,763	0,02%	0,763	0,00%	1,128	0,00%	0,735
Pawłowice	0,145	-1,442	0,241	-0,118	4,51%	-0,191	0,14%	-0,191	3,76%	-1,158	0,04%	0,046
Skořnsko	0,058	0,379	0,096	0,507	2,26%	0,382	0,07%	0,382	0,00%	1,128	0,03%	0,276
Uszyce	0,159	-1,745	0,265	-0,222	6,02%	-0,572	0,19%	-0,572	3,76%	-1,158	0,07%	-0,413
Zdziechowice	0,217	-0,639	0,361	-0,639	6,02%	-0,572	0,19%	-0,572	3,01%	-0,701	0,10%	-0,873
Kozłowice	0,202	-2,656	0,337	-0,534	5,26%	-0,382	0,17%	-0,382	0,75%	0,671	0,03%	0,276
Gorzów Śląski	0,593	-10,851	0,987	-3,346	16,54%	-3,244	0,53%	-3,244	5,26%	-2,073	0,26%	-3,399

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8. Wartości wskaźników sfery społecznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla ubóstwa.

Wyszczególnienie	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców		Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów		Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	
	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja
Budzów	0,09%	0,012	0,158	0,203	0,317	0,259
Dębina	0,00%	0,544	0,000	0,583	0,000	0,571
Goła	0,01%	0,455	0,000	0,583	0,000	0,571
Jamy	0,00%	0,544	0,317	-0,177	0,000	0,571
Jastrzygowice	0,00%	0,544	0,475	-0,558	0,475	0,104
Kobyła Góra	0,07%	0,100	0,000	0,583	0,475	0,104
Krzyżanowice	0,01%	0,455	0,000	0,583	0,000	0,571
Nowa Wieś	0,03%	0,366	0,000	0,583	0,158	0,415
Pakoszów	0,03%	0,366	0,000	0,583	0,000	0,571
Pawłowice	0,04%	0,278	0,475	-0,558	0,158	0,415
Skrońsko	0,00%	0,544	0,000	0,583	0,000	0,571
Uszyce	0,19%	-0,609	0,634	-0,938	1,743	-1,141
Zdziechowice	0,14%	-0,343	0,000	0,583	1,585	-0,986
Kozłowice	0,04%	0,278	0,000	0,583	0,000	0,571
Gorzów Śląski	0,67%	-3,533	1,585	-3,220	3,803	-3,164

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9. Wartości wskaźników sfery społecznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla chorób i niepełnosprawności.

Wyszczególnienie	Liczba osób z korzystających z tyt. pomocy społecznej z tyt. niepełnosprawności na 100 osób		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 osób	
	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja
Budzów	0,000	0,716	0,014	0,692
Dębina	0,014	0,433	0,014	0,692
Goła	0,000	0,716	0,014	0,692
Jamy	0,014	0,433	0,043	0,241
Jastrzygowice	0,043	-0,132	0,058	0,015
Kobyła Góra	0,014	0,433	0,014	0,692
Krzyżanowice	0,029	0,151	0,014	0,692
Nowa Wieś	0,000	0,716	0,072	-0,210
Pakoszów	0,014	0,433	0,029	0,466
Pawłowice	0,029	0,151	0,058	0,015
Skrońsko	0,014	0,433	0,043	0,241
Uszyce	0,101	-1,263	0,116	-0,887
Zdziechowice	0,058	-0,415	0,072	-0,210
Kozłowice	0,014	0,433	0,043	0,241
Gorzów Śląski	0,202	-3,241	0,275	-3,368

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10. Wartości wskaźników w sfery społecznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla kapitału społecznego.

Wyszczególnienie	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	
	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja
Budzów	0,32%	-0,651	0,842	0,527	0,51%	0,527	0,01%	-0,888
Dębina	0,33%	-0,639	0,890	0,512	0,53%	0,512	0,03%	-0,818
Gofa	0,45%	-0,550	1,131	0,434	0,68%	0,434	0,10%	-0,472
Jamy	0,90%	-0,202	1,564	0,295	0,94%	0,295	0,26%	0,291
Jastrzygowice	0,93%	-0,180	1,396	0,349	0,84%	0,349	0,10%	-0,472
Kobyła Góra	0,39%	-0,595	0,289	0,705	0,17%	0,705	0,13%	-0,333
Krzyżanowice	0,74%	-0,326	1,155	0,427	0,69%	0,427	0,12%	-0,402
Nowa Wieś	0,74%	-0,326	1,492	0,319	0,90%	0,319	0,20%	0,014
Pakoszów	0,19%	-0,752	0,481	0,643	0,29%	0,643	0,07%	-0,610
Pawłowice	0,85%	-0,236	2,214	0,087	1,33%	0,087	0,13%	-0,333
Skrońsko	0,74%	-0,326	1,372	0,357	0,82%	0,357	0,07%	-0,610
Uszyce	1,98%	0,638	4,548	-0,662	2,73%	-0,662	0,35%	0,707
Zdziechowice	1,72%	0,436	3,104	-0,199	1,86%	-0,199	0,29%	0,430
Kozłowice	1,50%	0,268	3,441	-0,307	2,07%	-0,307	0,23%	0,153
Gorzów Śląski	5,59%	3,439	13,354	-3,487	8,02%	-3,487	0,90%	3,343

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 11. Wartości wskaźników sfery społecznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla alkoholizmu, edukacji oraz aktywności społecznej.

Wyszczególnienie	Liczba osób dotkniętych problemem alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)		Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	
	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja
Budzów	0,014	0,134	44,00%	-0,078	0,000	-0,500
Dębina	0,000	0,535	47,00%	-0,051	0,014	2,000
Goła	0,000	0,535	ND*	ND*	0,000	-0,500
Jamy	0,000	0,535	62,75%	0,089	0,000	-0,500
Jastrzygowice	0,043	-0,668	42,50%	-0,091	0,014	2,000
Kobyła Góra	0,000	0,535	71,00%	0,162	0,000	-0,500
Krzyżanowice	0,014	0,134	33,50%	-0,172	0,000	-0,500
Nowa Wieś	0,000	0,535	ND*	ND*	0,000	-0,500
Pakoszków	0,014	0,134	ND*	ND*	0,000	-0,500
Pawłowice	0,029	-0,267	73,00%	0,180	0,014	2,000
Skrońsko	0,000	0,535	57,00%	0,038	0,000	-0,500
Uszyce	0,000	0,535	60,27%	0,067	0,000	-0,500
Zdziechowice	0,029	-0,267	37,50%	-0,136	0,000	-0,500
Kozłowice	0,000	0,535	ND*	ND*	0,000	-0,500
Gorzów Śląski	0,145	-3,474	52,00%	-0,007	0,000	-0,500

* - uczniowie z sołectw w 2022 roku nie podchodzili do egzaminu ósmoklasisty

Źródło: Opracowanie własne

Zdecydowanie najwyższe wartości wskaźników opisujących poziom bezrobocia na terenie gminy Gorzów Śląski obejmujących ogólną liczbę bezrobotnych, liczbę długotrwale bezrobotnych, liczbę bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym oraz odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia obserwuje się w sołectwie Gorzów Śląski. Ponadprzeciętne wartości wskaźników występują również w sołectwach Jastrzygowice, Nowa Wieś, Pawłowice, Uszyce, Zdziechowice i Kozłowice.

Największy poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych związanych z ubóstwem obserwuje się w sołectwach Gorzów Śląski, Zdziechowice oraz Uszyce. Mieszkańcy tych sołectw stanowią największy odsetek mieszkańców gminy korzystających z wsparcia pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, a uczniowie zamieszkujący wskazane sołectwa stanowią największą grupę wśród uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Biorąc pod uwagę kapitał społeczny, najkorzystniejsza sytuacja w gminie, związana z ilością dzieci oraz osób znajdujących się w wieku produkcyjnym odnotowywana jest w sołectwach Jamy oraz Jastrzygowice. Z kolei najmniej korzystna sytuacja w sferze kapitału społecznego obejmująca występowanie największej ilości mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz najmniejszej liczby dzieci występuje w sołectwach Budzów oraz Dębina.

Największe natężenie chorób i niepełnosprawności, z którymi zmagają się mieszkańcy obserwowane jest w Uszycach, Zdziechowicach oraz Gorzowie Śląskim.

Analizując pozostałe wskaźniki strefy społecznej, największą liczbę osób zmagających się z problemem alkoholizmu odnotowano w Jastrzygowicach, Pawłowicach, Zdziechowicach oraz Gorzowie Śląskim. Biorąc pod uwagę aktywność społeczną, którą określa liczba kół gospodyń wiejskich w poszczególnych jednostkach analitycznych, ponadprzeciętną aktywność zdiagnozowano w sołectwach Dębina, Jastrzygowice oraz Pawłowice, na terenie których regularną aktywność prowadzą koła gospodyń wiejskich. Natomiast w aspekcie edukacji najniższe wyniki z egzaminu ósmoklasisty uzyskują uczniowie Krzyżanowic oraz Zdziechowic.

Obszar gospodarczy

Strefa gospodarcza gminy ma zdecydowany wpływ na życie mieszkańców, zarówno pod względem ekonomicznym, jak i społecznym. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych posiada bezpośredni wpływ na dostępność miejsc pracy i wysokość dochodów mieszkańców. Rozwinięty obszar gospodarczy jednostki oferuje różnorodne miejsca pracy pod względem branży oraz poziomu stanowiska, dostosowanych do wymagań lokalnej społeczności, przyczyniając się tym samym do zmniejszania niekorzystnych zjawisk społecznych takich jak bezrobocie czy ubóstwo.

Co więcej, stan lokalnej gospodarki odnajduje swoje odzwierciedlenie w finansach gminy. Wzrastająca ilość podmiotów gospodarczych, opłacających zobowiązania podatkowe, przekłada się na rosnące dochody budżetowe gminy. Tym samym, gmina posiada większe możliwości w zakresie inwestycji w infrastrukturę publiczną taką jak drogi, ośrodki pomocy społecznej, placówki edukacji oraz opieki zdrowotnej, które wpływają na wzrost jakości życia lokalnej społeczności.

Tabela 12. Wartości wskaźników sfery gospodarczej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla aktywności gospodarczej.

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych (aktywnych) podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 mieszkańców		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 mieszkańców		Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	
	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja
Budzów	0,029	-0,534	0,000	0,462	0,0145	0,4957
Dębina	0,087	-0,391	0,000	0,462	0,0723	-0,3305
Goła	0,116	-0,320	0,029	-0,267	0,0289	0,2892
Jamy	0,289	0,110	0,000	0,462	0,0434	0,0826
Jastrzygowice	0,173	-0,177	0,000	0,462	0,0289	0,2892
Kobyła Góra	0,029	-0,534	0,000	0,462	0,0000	0,7023
Krzyżanowice	0,116	-0,320	0,000	0,462	0,0145	0,4957
Nowa Wieś	0,043	-0,499	0,000	0,462	0,0145	0,4957
Pakoszów	0,058	-0,463	0,000	0,462	0,0000	0,7023
Pawłowice	0,101	-0,355	0,014	0,097	0,0145	0,4957
Skrońsko	0,058	-0,463	0,000	0,462	0,0289	0,2892
Uszyce	0,376	0,324	0,014	0,097	0,0145	0,4957
Zdziechowice	0,188	-0,141	0,043	-0,632	0,1012	-0,7436
Kozłowice	0,304	0,146	0,014	0,097	0,0723	-0,3305
Gorzów Śląski	1,706	3,616	0,159	-3,547	0,2891	-3,4287

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza aktywności gospodarczej mieszkańców poszczególnych jednostek analitycznych wykazała, iż do najmniej aktywnych gospodarczo należeli mieszkańcy sołectw Budzów oraz Kobyła Góra, na ich obszarze zanotowano najmniejszą nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku. Z kolei największą liczbę wyrejestrowanych oraz zawieszonych podmiotów gospodarczych odnotowano w sołectwach Gorzów Śląski oraz Zdziechowice.

Obszar środowiskowy

Obszar środowiskowy posiada istotny wpływ na jakość życia mieszkańców gminy. Strefa środowiskowa odnosi się do otoczenia naturalnego, w którym żyją ludzie, obejmującego zarówno elementy przyrodnicze, jak i wytworzone przez człowieka. Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że szczególnymi zjawiskami kryzysowymi występującymi w sferze środowiskowej są przekroczone standardy jakości środowiska oraz obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Wśród szkodliwych substancji mających negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie mieszkańców gminy należy wymienić azbest oraz benzo(a)piren.

Azbest to naturalny minerał występujący w postaci włókien. Ze względu na swoje właściwości, takie jak wytrzymałość, odporność na wysoką temperaturę i izolacyjność, azbest był szeroko stosowany w przemyśle, budownictwie i innych sektorach gospodarki. Jednakże azbest jest również substancją silnie rakotwórczą i szkodliwą dla zdrowia człowieka. Kiedy włókna azbestu są uwalniane do powietrza i wdychane, mogą przenikać do płuc i osiedlać się w ich tkance. Długotrwałe narażenie na azbest może prowadzić do różnych poważnych chorób układu oddechowego. Ze względu na ogromne zagrożenie dla zdrowia, wiele krajów wprowadziło zakazy lub ograniczenia w stosowaniu azbestu. Jednak nadal istnieje wiele miejsc, w których azbest może być obecny, szczególnie w starszych budynkach i infrastrukturze. Dlatego ważne jest przestrzeganie odpowiednich procedur i środków ostrożności podczas prac związanych z potencjalnym narażeniem na azbest oraz monitorowanie i usuwanie azbestu z miejsc publicznych, aby minimalizować ryzyko dla zdrowia ludzi.

Z kolei benzo(a)piren to organiczny związek chemiczny obecny w środowisku naturalnym, który jest produktem ubocznym spalania organicznych substancji, takich jak węgiel, drewno czy ropa naftowa. Benzo(a)piren jest uważany za substancję rakotwórczą dla ludzi. Jest to spowodowane zdolnością benzo(a)pirenu do tworzenia reaktywnych metabolitów, które mogą uszkadzać DNA i prowadzić do mutacji genetycznych. Długotrwałe i powtarzające się narażenie na benzo(a)piren może zwiększać ryzyko wystąpienia różnych rodzajów nowotworów, zwłaszcza raka płuc, ale także raka skóry, pęcherza moczowego, jelita grubego. Narażenie na benzo(a)piren może następować przez wdychanie zanieczyszczonego powietrza, spożywanie zanieczyszczonych produktów spożywczych, a także przez kontakt z substancją poprzez skórę.

Wartości wskaźników obszaru środowiskowego wskazują, iż największa ilość budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi, które stanowią bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia mieszkańców jest zlokalizowana w sołectwie Pakoszów, z kolei największa powierzchnia szkodliwych materiałów występuje w sołectwie Gorzów Śląski, w którym również występuje największa emisja szkodliwego dla zdrowia mieszkańców benzo(a)pirenu.

Tabela 13. Wartości wskaźników sfery środowiskowej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla pokrycia azbestem oraz emisji szkodliwych dla zdrowia i środowiska substancji.

Wyszczególnienie	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców		Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców		Emisja benzo(a)pirenu w przeliczeniu na mieszkańca	
	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja
Budzów	0,014	-0,755	13,084	1,028	0,000	0,581
Dębina	0,000	0,863	20,298	0,758	0,000	0,638
Goła	0,000	0,863	19,821	0,776	0,000	0,313
Jamy	0,014	-0,755	40,321	0,006	0,000	0,370
Jastrzygowice	0,000	0,863	41,521	-0,039	0,000	0,206
Kobyła Góra	0,000	0,863	13,344	1,019	0,000	0,825
Krzyżanowice	0,014	-0,755	21,469	0,714	0,000	0,447
Nowa Wieś	0,000	0,863	27,122	0,502	0,000	0,405
Pakoszków	0,029	-2,372	31,560	0,335	0,000	0,828
Pawłowice	0,014	-0,755	76,941	-1,368	0,000	0,054
Skrońsko	0,000	0,863	36,013	0,168	0,000	0,337
Uszyce	0,000	0,863	65,332	-0,932	0,001	-0,817
Zdziechowice	0,014	-0,755	48,388	-0,296	0,001	-0,662
Kozłowice	0,000	0,863	36,418	0,153	0,001	-0,212
Gorzów Śląski	0,014	-0,755	115,744	-2,824	0,002	-3,314

Źródło: Opracowanie własne

Obszar przestrzenno-funkcjonalny

Zgodnie z Ustawą o Rewitalizacji jako negatywne zjawiska obszaru przestrzenno-funkcjonalnego należy wymienić w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niski poziomu obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niskiej jakości terenów publicznych.

Brak dostępu do podstawowych usług, takich jak kanalizacja sanitarna, opieka medyczna, infrastruktura drogowa, komunikacja publiczna czy infrastruktura rekreacyjna utrudniają codzienne funkcjonowanie mieszkańców gminy. Niedostateczne wyposażenie w te usługi może prowadzić do niedogodności, ograniczeń i obniżenia jakości życia.

Dostęp do opieki zdrowotnej umożliwia regularne badania profilaktyczne, szczepienia i inne formy prewencji chorób. To z kolei pomaga w zapobieganiu rozwojowi poważniejszych schorzeń i pozwala na ich wcześniejsze wykrycie, co zwiększa szanse na skuteczne leczenie i poprawę rokowań pacjenta. Z kolei osoby z przewlekłymi schorzeniami mogą korzystać z regularnych wizyt lekarskich oraz monitorowania stanu zdrowia. Dzięki temu mają szansę na kontrolowanie swojego stanu zdrowia i poprawę jakości życia. Dodatkowo opieka zdrowotna w gminie może obejmować również działania promujące edukację zdrowotną. Programy edukacyjne, kampanie profilaktyczne, poradnictwo żywieniowe i programy aktywności fizycznej mogą wpływać na świadomość zdrowotną mieszkańców i zachęcać do zdrowego stylu życia, co przekłada się na ich lepsze samopoczucie.

Obiekty infrastruktury sportowej i place zabaw pełnią istotną rolę w umożliwianiu aktywnego trybu życia dla różnych grup społecznych zamieszkujących gminę. Poprzez uczestnictwo w aktywności fizycznej, mieszkańcy kształtują postawy prozdrowotne i mogą przeciwdziałać wielu chorobom cywilizacyjnym, takim jak miażdżyca, cukrzyca czy otyłość. Brak takich obiektów może skutkować koniecznością spędzania czasu wolnego w inny sposób lub poza obszarem gminy.

Wartości wskaźników obszaru funkcjonalno-przestrzennego wykazały, iż największym dostępem do placówek opieki medycznej charakteryzują się Gorzów Śląski, Kozłowice oraz Zdziechowice. Natomiast największa liczba ogólnodostępnych placów zabaw znajduje się w Gorzowie Śląskim, a najmniejsza w Kozłowicach i Pakoszowie.

Tabela 14. Wartości wskaźników sfery funkcjonalno-przestrzennej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla dostępności opieki zdrowotnej oraz dostępności infrastruktury publicznej.

Wyszczególnienie	Liczba placówek opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	
	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja
Budzów	0,000	-0,423	0,014	0,151
Dębina	0,000	-0,423	0,014	0,151
Goła	0,000	-0,423	0,014	0,151
Jamy	0,000	-0,423	0,014	0,151
Jastrzygowice	0,000	-0,423	0,014	0,151
Kobyła Góra	0,000	-0,423	0,014	0,151
Krzyżanowice	0,000	-0,423	0,014	0,151
Nowa Wieś	0,000	-0,423	0,014	0,151
Pakoszów	0,000	-0,423	0,000	-2,111
Pawłowice	0,000	-0,423	0,014	0,151
Skrońsko	0,000	-0,423	0,014	0,151
Uszyce	0,000	-0,423	0,014	0,151
Zdziechowice	0,014	0,845	0,014	0,151
Kozłowice	0,014	0,845	0,000	-2,111
Gorzów Śląski	0,043	3,381	0,029	2,412

Źródło: Opracowanie własne

Obszar techniczny

Ustawa o Rewitalizacji jako negatywne zjawiska z obszaru technicznego wskazuje w szczególności degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zły stan obiektów infrastruktury publicznej odbierany jest negatywnie przez różne grupy interesariuszy, wśród których znajdują się mieszkańcy gminy, turyści czy potencjalni inwestorzy. Zły stan techniczny infrastruktury publicznej, takiej jak mosty, drogi, chodniki czy budynki publiczne, może stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców. Pęknięcia, uszkodzenia strukturalne czy nieodpowiednie oznakowanie mogą prowadzić do wypadków stwarzających zagrożenie dla zdrowia i życia. Zaniedbany stan techniczny infrastruktury publicznej może mieć negatywny wpływ na wizerunek gminy i jej atrakcyjność dla inwestorów. Jeśli infrastruktura jest zaniedbana, może to odbić się na ogólnym wizerunku gminy jako miejsca do życia, pracy czy rozwoju biznesu, wpływając tym samym na brak inwestycji, ograniczenie możliwości rozwoju gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy.

Tabela 15. Wartości wskaźników sfery technicznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla stanu technicznego przestrzeni publicznej.

Wyszczególnienie	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów na 100 mieszkańców		Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	
	Wskaźnik	Standaryzacja	Wskaźnik	Standaryzacja
Budzów	0,00%	0,397	0,000	0,267
Dębina	1,45%	0,255	0,000	0,267
Goła	1,45%	0,255	0,000	0,267
Jamy	2,89%	0,113	0,000	0,267
Jastrzygowice	2,89%	0,113	0,000	0,267
Kobyła Góra	0,00%	0,397	0,000	0,267
Krzyżanowice	0,00%	0,397	0,000	0,267
Nowa Wieś	0,00%	0,397	0,000	0,267
Pakoszów	2,89%	0,113	0,000	0,267
Pawłowice	2,89%	0,113	0,000	0,267
Skrońsko	0,00%	0,397	0,000	0,267
Uszyce	1,45%	0,255	0,000	0,267
Zdziechowice	2,89%	0,113	0,000	0,267
Kozłowice	0,00%	0,397	0,000	0,267
Gorzów Śląski	41,93%	-3,714	0,058	-3,742

Źródło: Opracowanie własne

Największe natężenie liczby obiektów komunalnych oraz przestrzeni publicznych w złym stanie technicznym znajduje się w jednostce Gorzów Śląski.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z założeniami metodycznymi, do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest poniżej zera oraz dla których zidentyfikowano przynajmniej **trzy negatywne zjawiska** w przynajmniej jednej z 4 sfer wskazanych w Ustawie o Rewitalizacji.

Analiza obszaru społecznego wykazała, iż negatywna sytuacja w gminie obserwowana jest w jednostkach analitycznych obejmujących sołectwa Uszyce, Zdziechowice, Kozłowice oraz Gorzów Śląski. Biorąc pod uwagę założenia metodyczne, wyłącznie obszar analityczny obejmujący Gorzów Śląski spełnia kryteria, w których założono uznanie za zdegradowany obszar, w którym zidentyfikowano negatywne zjawiska w przynajmniej 3 z 4 obszarów, do których zaliczają się sfery gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna.

Tabela 16. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego natężenia zjawisk w gminie Gorzów Śląski.

Wyszczególnienie	Społeczna	Gospodarcza	Środowiskowa	Przestrzenno-funkcjonalna	Techniczna
Budzów	0,273	0,141	0,285	-0,136	0,332
Dębina	0,688	-0,087	0,753	-0,136	0,261
Goła	0,460	-0,099	0,650	-0,136	0,261
Jamy	0,075	0,218	-0,126	-0,136	0,190
Jastrzygowice	0,159	0,191	0,343	-0,136	0,190
Kobyła Góra	0,613	0,210	0,902	-0,136	0,332
Krzyżanowice	0,421	0,213	0,135	-0,136	0,332
Nowa Wieś	0,103	0,153	0,590	-0,136	0,332
Pakoszów	0,589	0,234	-0,403	-1,267	0,190
Pawłowice	-0,042	0,079	-0,690	-0,136	0,190
Skrońsko	0,388	0,096	0,456	-0,136	0,332
Uszyce	-0,671	0,306	-0,295	-0,136	0,261
Zdziechowice	-0,417	-0,505	-0,571	0,498	0,190
Kozłowice	-0,099	-0,029	0,268	-0,633	0,332
Gorzów Śląski	-3,352	-1,120	-2,298	2,896	-3,728

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie przyjętych założeń obszar zdegradowany stanowi 9,20% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez 34,44% mieszkańców jednostki. W związku z koniecznością zachowania wytycznych wskazanych w Ustawie o Rewitalizacji, zgodnie z którymi obszar rewitalizacji nie może obejmować więcej niż 20% powierzchni oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy, kolejny etap prac obejmuje analizę obszaru zdegradowanego w celu wskazania wewnątrz niego obszaru rewitalizacji.

4 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z Ustawą o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, i obszar rewitalizacji stanowi całość lub część przestrzeni obszaru zdegradowanego, który cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk zaliczanych do obszarów społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego oraz technicznego. W związku z przepisami ustawy, wynika, że aby dany obszar w gminie mógł zostać uznany za obszar rewitalizacji, muszą na nim występować skoncentrowane negatywne zjawiska oraz mieć istotne znaczenie dla lokalnego rozwoju całej gminy.

Na podstawie ustaleń wynikających z wewnętrznych konsultacji w gminie, które opierały się na debatach, rozmowach i uzgodnieniach pomiędzy władzami samorządowymi, jednostkami organizacyjnymi, instytucjami pożytku publicznego, a także mieszkańcami gminy przy jednoczesnym wsparciu zespołu ekspertów jako obszar rewitalizacji w gminie Gorzów Śląski wyznacza się stosowny obszar (tabela 17).

Tabela 17. Obszar rewitalizacji w gminie Gorzów Śląski, miasto Gorzów Śląski.

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców	Udział	Powierzchnia (ha)	Udział
Obszar obejmujący ulice: Boczna, Byczyńska, Gorzołki, Kluczborska (część), Kolorowa, Mała, Mickiewicza, Moniuszki, Ogrodowa, Rynek, Sportowa, Stalmacha, Żłota, Wojska Polskiego, Parkowa,	872	12,61%	77,94	0,51%

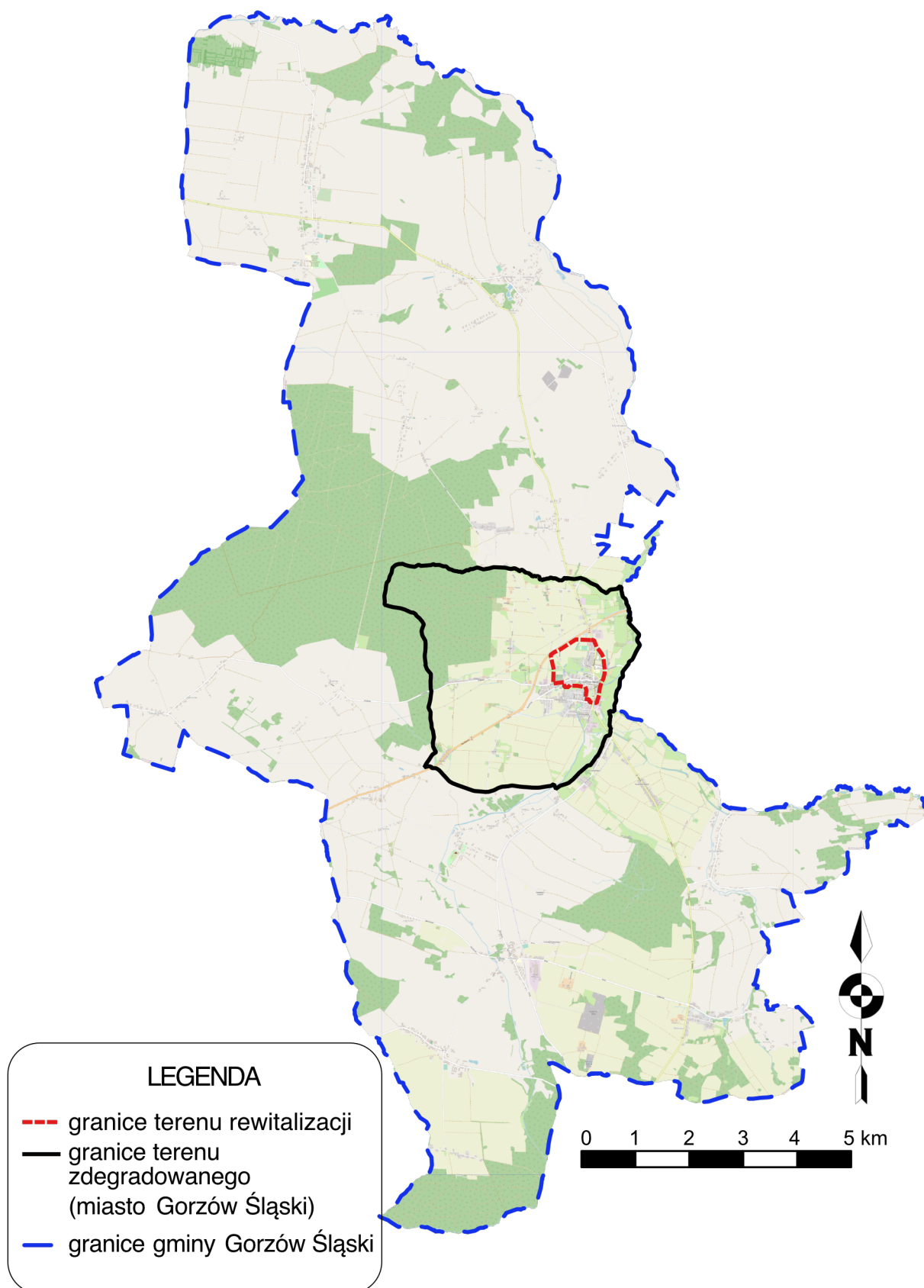
Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie ustaleń wynikających z wewnętrznych konsultacji w gminie, które opierały się na debatach, rozmowach i uzgodnieniach pomiędzy władzami samorządowymi, jednostkami organizacyjnymi, instytucjami pożytku publicznego, a także mieszkańcami gminy przy jednoczesnym wsparciu zespołu ekspertów jako obszar rewitalizacji wyznaczono jednostkę analityczną Popielów obejmującą ulice Boczna, Byczyńska, Gorzołki, Kluczborska (częściowo), Kolorowa, Kwiatowa, Mała, Mickiewicza, Moniuszki, Ogrodowa, Rynek, Sportowa, Stalmacha, Żłota, Wojska Polskiego, Parkowa. Wyznaczony obszar rewitalizacji jest zamieszkały przez 872 osoby (12,61% mieszkańców gminy) oraz zajmuje powierzchnię 77,94 ha (0,51% całkowitej powierzchni gminy).

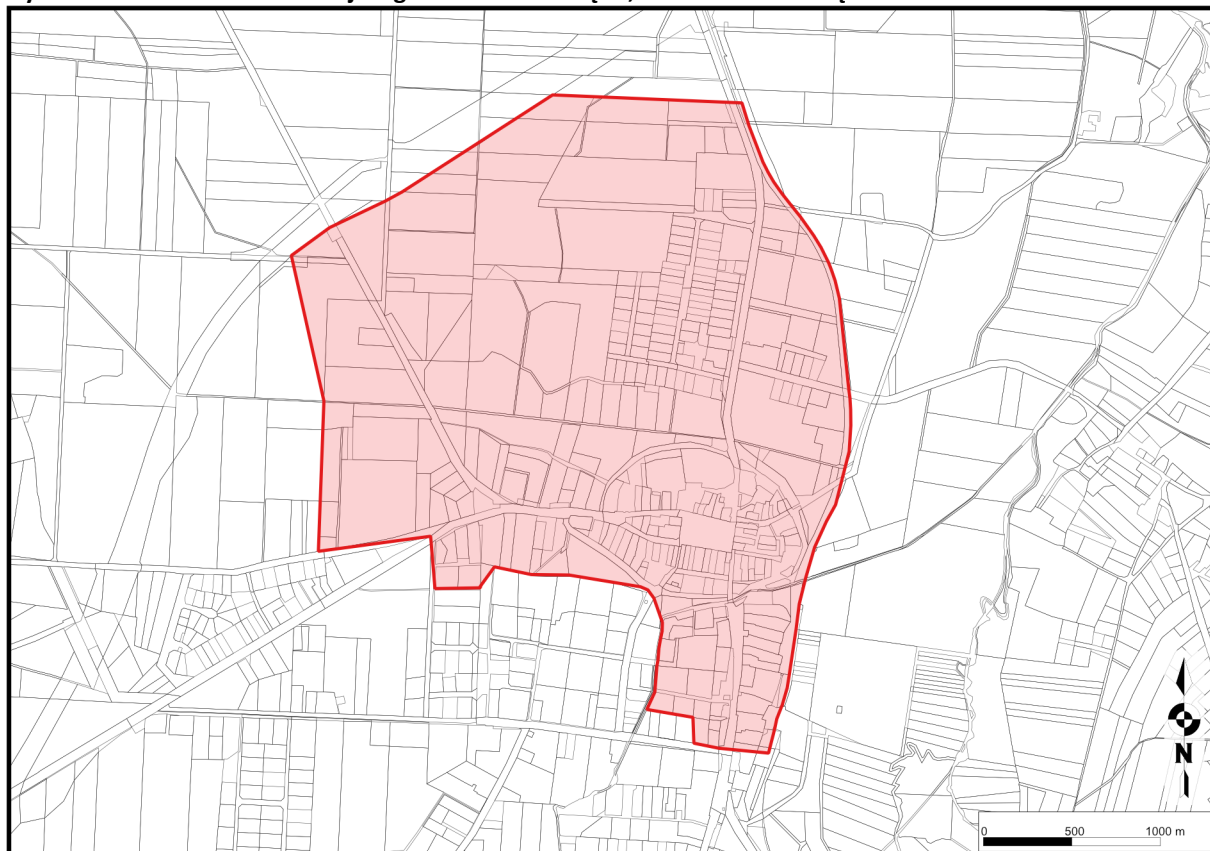
Lokalizacja obszaru rewitalizacyjnego obejmującego miejscowość Gorzów Śląski odgrywa istotną rolę dla rozwoju całej gminy. Gorzów Śląski stanowi centralny punkt gminy zarówno ze względu na swoje strategiczne położenie w samym środku obszaru gminy, jak i z uwagi na skupisko instytucji pełniących kluczowe funkcje społeczne.

Gorzów Śląski stanowi miejsce zaspokajania potrzeb wielu mieszkańców gminy, na terenie jednostki zlokalizowane są instytucje realizujące zadania z zakresu administracji publicznej (Urząd Gminy w Gorzowie Śląskim), sportu (hala oraz stadion sportowy), edukacji (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim), kultury (Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim) oraz sakralne (Kościół Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim).

Rysunek 15. Obszar zdegradowany i rewitalizacji w gminie Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy podkładowej www.openstreet.org.

Rysunek 16. Obszar rewitalizacji w gminie Gorzów Śląski, miasto Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza obszarów problemowych wykazała jednostkę jako najbardziej zdegradowaną w gminie w obszarze społecznym, a także gospodarczym, środowiskowym oraz technicznym.

Jednostka Gorzów Śląski charakteryzuje się największym w gminie zdegradowaniem w obszarze społecznym, biorąc pod uwagę aspekty bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawności i chorób, alkoholizmu i kapitału społecznego. Wskazaną jednostką zamieszkuje największa liczba osób bezrobotnych, w także występuje najgorsza sytuacja biorąc pod uwagę liczbę osób długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub podstawowym. Największa ilość mieszkańców korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa zamieszkuje jednostkę Gorzów Śląski, co więcej jej uczniowie najczęściej pobierają stypendium socjalne oraz korzystają z posiłków finansowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika również, iż mieszkańcy Gorzowa Śląskiego stanowią największy udział pośród łącznej liczby osób korzystającej z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu, a także niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby. Dodatkowo, mieszkańcy Gorzowa Śląskiego stanowią największy udział ludności w wieku poprodukcyjnym zamieszkujących gminę.

Gorzów Śląski, jako jedyna jednostka gminy, zdegradowany jest w 3 obszarach poza strefą społeczną. Na terenie jednostki znajduje się znaczna ilość materiałów zawierających azbest, a także odnotowuje się największe w gminie stężenie benzo(a)pirenu, które stwarzają zagrożenie dla zdrowia mieszkańców i wpływają na zdegradowanie gminy w obszarze środowiskowym.

Analiza obszarów problemowych wykazała również potrzebę interwencji w jednostce biorąc pod uwagę stan obszaru technicznego. 69,05% wszystkich budynków komunalnych wymagających remontu zlokalizowanych jest w Gorzowie Śląskim. Ponadto, w 2023 roku 100% obiektów publicznych w złym stanie technicznym zlokalizowanych było w centralnej jednostce gminy.

Pomimo, iż mieszkańcy Gorzowa Śląskiego należą do najbardziej aktywnych gospodarczo z całej gminy (na terenie jednostki zarejestrowanych było 46,46% wszystkich podmiotów gospodarczych gminy), obserwuje się niepożądane zjawiska związane z ilością wyrejestrowanych oraz zawieszonych podmiotów gospodarczych. W 2022 roku na terenie jednostki odnotowano największą ilość wyrejestrowań podmiotów gospodarczych w całej gminie, które stanowiły 57,89% wszystkich wyrejestrowań. Co więcej, w analogicznym okresie na terenie jednostki znajdowało się 39,22% wszystkich podmiotów gospodarczych gminy pozostających w zawieszeniu.

Spis tabel

Tabela 1.	Liczba mieszkańców gmin powiatu opolskiego w latach 2018-2021.	13
Tabela 2.	Średnie wyniki egzaminu 8-klasisty wśród gmin powiatu oleskiego w 2022 roku.	14
Tabela 3.	Liczba osób przypadających na placówkę kultury w 2021 roku.	16
Tabela 4.	Rodzaj i ilość zebranych odpadów na terenie PSZOK w gminie Gorzów Śląski w 2022 roku.	24
Tabela 5.	Podział jednostek analitycznych.	25
Tabela 6.	Wskaźniki wykorzystanie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego gminy Gorzów Śląski.	27
Tabela 7.	Wartości wskaźników sfery społecznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla bezrobocia.	32
Tabela 8.	Wartości wskaźników sfery społecznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla ubóstwa.	33
Tabela 9.	Wartości wskaźników sfery społecznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla chorób i niepełnosprawności.	33
Tabela 10.	Wartości wskaźników sfery społecznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla kapitału społecznego.	34
Tabela 11.	Wartości wskaźników sfery społecznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla alkoholizmu, edukacji oraz aktywności społecznej.	35
Tabela 12.	Wartości wskaźników sfery gospodarczej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla aktywności gospodarczej.	36
Tabela 13.	Wartości wskaźników sfery środowiskowej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla pokrycia azbestem oraz emisji szkodliwych dla zdrowia i środowiska substancji.	38
Tabela 14.	Wartości wskaźników sfery funkcjonalno-przestrzennej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla dostępności opieki zdrowotnej oraz dostępności infrastruktury publicznej.	40

Tabela 15.	Wartości wskaźników sfery technicznej wraz z wartościami ustandaryzowanymi dla poszczególnych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski dla stanu technicznego przestrzeni publicznej.	41
Tabela 16.	Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego natężenia zjawisk w gminie Gorzów Śląski.	42
Tabela 17.	Obszar rewitalizacji w gminie Gorzów Śląski, miasto Gorzów Śląski.	43

Spis rysunków

Rysunek 1.	Plan wyznaczenia obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	10
Rysunek 2.	Umiejscowienie gminy Gorzów Śląski na mapie województwa i powiatu oleskiego.	11
Rysunek 3.	Liczba mieszkańców zamieszkująca gminę Gorzów Śląski w latach 2012-2022 (w tysiącach).	12
Rysunek 4.	Piramida płci i wieku mieszkańców gminy Gorzów Śląski w 2021 roku.	13
Rysunek 5.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2021 wśród gmin powiatu oleskiego.	15
Rysunek 6.	Liczba udzielonych porad podstawowej opieki zdrowotnej w gminach powiatu oleskiego w latach 2012-2021.	15
Rysunek 7.	Liczba osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych na terenie jednostki w 2021 roku.	17
Rysunek 8.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2021 roku wśród gmin powiatu oleskiego.	18
Rysunek 9.	Liczba podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 49 osób na 10 tys. mieszkańców w 2021 roku w gminach powiatu oleskiego.	18
Rysunek 10.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2021 roku wśród gmin powiatu oleskiego.	19
Rysunek 11.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Gorzów Śląski w latach 2013-2022.	19
Rysunek 12.	Średnie dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2021 roku wśród gmin powiatu oleskiego (zł).	20
Rysunek 13.	Kierunki i siła wiatru dla Gorzowa Śląskiego.	21
Rysunek 14.	Średnie roczne temperatury i ilości opadów na terenie gminy Gorzów Śląski.	22
Rysunek 15.	Ilość dni z słoneczną pogodą oraz zachmurzeniem na terenie gminy Gorzów Śląski.	22
Rysunek 15.	Obszar zdegradowany i rewitalizacji w gminie Gorzów Śląski.	44
Rysunek 16.	Obszar rewitalizacji w gminie Gorzów Śląski, miasto Gorzów Śląski.	45

Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim

ul. Wojska Polskiego 15
46-310 Gorzów Śląski,

Kontakt

um@gorzowslaski.pl
<https://gorzowslaski.pl/>

**Gmina
Gorzów Śląski**

Opolskie Centrum
Zarządzania Projektami Sp. z o.o.
ul. Technologiczna 2
45-839 Opole
e-mail: biuro@oczp.pl
www.oczp.pl